

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

DIPLOMOVÁ PRÁCA

2012

Lenka MAJTÉNYIOVÁ

**UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO
PRAHA**

Magisterské kombinované štúdium
2010-2012

DIPLOMOVÁ PRÁCA

Lenka Majtényiová

Sedem divov okolia Topoľčian

Praha 2012

Vedúci diplomovej práce:
RNDr. Antónia Dvoranová

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Master Combined (Part time) Studies
2010-2012

DIPLOMA THESIS

Lenka Majtényiová

The seven wonders of the surrounding of
Topolčany

Prague 2012

The Master Thesis Work Supervisor:
RNDr. Antónia Dvoranová

Prehlásenie

Prehlasujem, že predložená diplomová práca je mojim pôvodným autorským dielom, ktoré som vypracovala samostatne. Literatúru a ďalšie zdroje, z ktorých som pri spracovaní čerpala, v práci citujem a sú uvedené v zozname použitej literatúry.

Súhlasím s prezentačným sprístupnením mojej práce v univerzitnej knižnici.

V Prahe dňa

Lenka Majtényiová

Pod'akovanie

Moje pod'akovanie za odborné vedenie a cenné rady pri vypracovaní diplomovej práce patrí RNDr. Antónii Dvoranovej. Chcela by som pod'akovať aj všetkým, ktorí mi venovali svoj čas alebo mi akokoľvek inak pomohli pri spracovaní danej témy.

Anotácia

Diplomová práca je zameraná na teoretický opis siedmich divov okolia Topoľčian, možnosti ich využitia v cestovnom ruchu, stravovacie a ubytovacie možnosti. Výsledkom práce je na základe dotazníka vypracovanie farebnej turistickej príručky použitej na rozvoj cestovného ruchu. Príručka bude ponúknutá turisticko-informačnej kancelárii v meste Topoľčany. Súčasťou diplomovej práce je aj návrh trojdňového poznávacieho zájazdu určeného na spoznávanie vybraných lokalít. Záver diplomovej práce je súhrnom teoretických poznatkov a výsledkov z prieskumu a návrhu možnosti zlepšenia danej problematiky.

Kľúčové pojmy

Apponyiho knižnica, archeologické náleziská, Bojná, Čertova Pec, Chateau Appony, Duchonka, Klátova Nová Ves, Nitrianska Blatnica, Oponice, Ranč pod Babicou, Rotunda sv. Juraja, Topoľčany, Topoľčiansky hrad, turistická príručka cestovného ruchu

Abstract

The diploma work is focused on the theoretical description of the seven wonders of the surrounding of Topolčany, ways of their usage in tourism, catering and accommodation options. The Tour guide is a result of my diploma work. To design this guide, I used data gathered from questionnaire. The aim of the tour guide is to help develop tourism and will be provided to the information office in Topolčany. The diploma work includes a proposal of a three-day trip to selected sites. The conclusion of this diploma work is a summary of theoretical knowledge and the results of the survey. At the same time, it offers options of improving tourism in Topolčany.

Key words

Apponyi's Library, archaeological sites, Bojná, Čertova Pec, Chateau Appony, Duchonka, Klátova Nová Ves, Nitra, Nitrianska Blatnica, Oponice, The Ranch under Babica, Rotunda sv. Juraja, Topolčany, Topolčany's Castle, tourist guide tourism

OBSAH

ÚVOD	7
TEORETICKÁ ČASŤ	
1. VYMEDZENIE A POLOHA ÚZEMIA	8
1.1 Charakteristika územia okresu Topoľčany	8
1.2 Kultúrno-historické pamiatky okresu Topoľčany	9
1.3 Cestovný ruch v okrese Topoľčany	10
2. CHARAKTERISTIKA SIEDMICH DIVOV	12
2.1 Duchonka a okolie	13
2.1.1 Kultúrne a prírodné pamiatky	15
2.2 Topoľčiansky hrad	16
2.2.1 Obec Podhradie	17
2.2.2 História Topoľčianskeho hradu	18
2.2.3 Okolie hradu	20
2.2.4 Archeologický výskum hradu	21
2.3 Historické pamiatky v Oponiciach	22
2.3.1 Apponyiovská knižnica	22
2.3.2 Oponický hrad	23
2.3.3 Malý renesančný kaštieľ	24
2.3.4 Veľký renesančný kaštieľ	25
2.3.5 Kostol sv. Petra a Pavla	26
2.4 Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi	27
2.4.1 Neobarokový kaštieľ	28
2.4.2 Park	30
2.5 Archeologické náleziská v Bojnej	31
2.5.1 Ranč pod Babicou	32
2.5.2 Archeologické náleziská	32
2.6 Čertova pec	35
2.6.1 Jaskyňa Čertova pec	35
2.7 Rotunda sv. Juraja v Nitrianskej Blatnici	37
2.7.1 Rotunda sv. Juraja	37

PRAKTICKÁ ČASŤ

3. MOŽNOSTI VYUŽITIA VYBRANÝCH LOKALÍT	40
3.1 Duchonka a okolie	40
3.2 Topoľčiansky hrad	42
3.3 Historické pamiatky v Oponiciach	44
3.4 Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi	46
3.5 Archeologické náleziská v Bojnej	47
3.6 Čertova pec	50
3.7 Rotunda sv. Juraja v Nitrianskej Blatnici	51
4. UBYTOVACIE A STRAVOVACIE MOŽNOSTI LOKALÍT	53
4.1 Duchonka a okolie	53
4.2 Topoľčiansky hrad	54
4.3 Historické pamiatky v Oponiciach	55
4.4 Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi	56
4.5 Archeologické náleziská v Bojnej	57
4.6 Čertova pec	58
4.7 Rotunda sv. Juraja v Nitrianskej Blatnici	58
5. NÁVRH TURISTICKEJ PRÍRUČKY	59
5.1 Cieľ prieskumu	59
5.2 Použité metódy, techniky a postupy	59
5.3 Vyhodnotenie dotazníka	60
6. NÁVRH TROJDŇOVÉHO SPOZNÁVANIA SIEDMICH DIVOV OKOLIA TOPOLEČIAN	67
ZÁVER	73
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	75
ZOZNAM OBRÁZKOV, TABULIEK A GRAFOV	77
ZOZNAM PRÍLOH	78

ÚVOD

Cieľom diplomovej práce je vypracovanie turistickej príručky cestovného ruchu, ktorá bude obsahovať tzv. sedem divov okolia Topolčian. Ide o sedem turistických oblastí v okolí mesta Topolčany, pričom dôraz bol kladený na to, aby boli z rôzneho spektra pozoruhodností, od hradu, kaštieľa, parku, cez archeologické náleziská a starodávnej knižnice až po jaskyňu. Výber daných oblastí, ktoré sú v práci pomenované ako sedem divov, vychádza z vlastných skúseností z návštev vybraných objektov. V tejto práci bude venovaná pozornosť hlavne časti nitrianskemu regiónu, ktorý je medzi jeho obyvateľmi označovaný ako Ponitrie.

Medzi ďalšie ciele predkladanej diplomovej práce patrí na základe literatúry a vlastného terénneho prieskumu vypracovať opis siedmich zaujímavých miest a možnosti jeho využitia pre cestovný ruch.

V prvej kapitole je charakterizovaný okres Topolčany a jeho okolie, stručný opis jeho kultúrno-historických pamiatok a služieb. V druhej časti je podrobnejší opis vybraných lokalít, ich historický vývin až po súčasnosť. Tretia a štvrtá kapitola sa venuje praktickému opisu lokalít, možnosti využitia cestovného ruchu, stravovacie a ubytovacie možnosti vo vybraných oblastiach. Piata kapitola pozostáva z návrhu turistickej príručky spolu s vyhodnotením dotazníka, na základe ktorého príručka vznikla. Šiesta kapitola opisuje návod, ako stráviť predĺžený víkend návštevou vybraných lokalít a oblastí.

Záver práce bude zhodnotením možností využitia daného regiónu pre cestovný ruch a vypracovaním turistickej príručky cestovného ruchu.

Táto práca by mala aspoň malou mierou prispieť k tomu, aby si tento región, respektíve jeho aktéri uvedomili, akým veľkým potenciálom, vhodným pre rozvoj cestovného ruchu a tým aj rozvoj celej spoločnosti, disponuje.

1. VYMEDZENIE A POLOHA ÚZEMIA

1.1 Charakteristika územia okresu Topoľčany

Okres Topoľčany sa nachádza v západnej časti Slovenska. Prirodzeným jadrom územia je Nitrianska pahorkatina, na severozápad od Topoľčian zasahuje Považský Inovec, na juhovýchode Tribeč. Podľa členitosti povrchu môžeme Nitriansku pahorkatinu rozdeliť na dve časti. Rovinná časť sa tiahne pozdĺž rieky Nitry, pahorkatinná časť sa rozprestiera na západ od rieky a sever pozdĺž Považského Inovca. Pre turistov je pohorie Inovca atraktívne, pretože poskytuje možnosti na letnú i zimnú turistiku. Región je typický poľnohospodárskou tradíciou, pestuje sa tu hlavne chmeľ a hrozno. Nachádzajú sa tu zmiešané lesy, v ktorých sa nachádza množstvo húb a zveri. Tunajšia príroda má veľa príležitostí na vychádzky, cykloturistiku a rekreáciu. Lákadlom pre návštevníkov sú aj vodné priehradné nádrže s možnosťou viacúčelového využitia – Duchonka, Nemečky, Tesáre. Tieto slúžia ako strediská letnej turistiky, vodných športov a rybolovu. Na území okresu Topoľčany sa nachádza národná prírodná rezervácia Hrdovická v Nitrianskej Strede, prírodné rezervácie Čepušky v Prašiciach, Prieľačina v Podhradí, Solčiansky háj v Solčanoch, Kovarská hôrka v Kovarciach, Brehy v Podhradí a prírodná pamiatka – jaskynný útvar Čertova pec pri Radošine. Prvá písomná zmienka o osade Tapolchan je z roku 1173. Mestský znak je dvojramenný kríž, ktorý je odvodený z kráľovského erbu prvých arpádovských panovníkov. Veľké zásluhy na rozvoji mesta mala koncom 19. storočia barónska rodina Stummerovcov z Tovarník. Táto vybudovala pri Tovarníkoch v r. 1870 veľký cukrovar, neskôr modernú župnú nemocnicu a meštiansku školu. V minulosti v meste sídlila aj početná židovská komunita a nachádzali sa tu dve synagógy a dva židovské cintoríny.¹

¹ UHLÁR, Vlado, *Okres Topoľčany*. 1988. s.10-29.

1.2 Kultúrno-historické pamiatky okresu Topoľčany

Milovníkov kultúrno-historických pamiatok upúta táto oblasť množstvom zaujímavých kaštieľov, či sakrálnych objektov. Na juhovýchodnom úpätí Považského Inovca sa nad obcou Podhradie na dolomitovom brale vypína zrúcanina gotického Topoľčianskeho hradu, ktorú je možno z diaľky identifikovať viditeľnou hranolovou vežou. Nachádza sa v obci Podhradie, sídlilo tu hradné panstvo Topoľčan začiatkom 14. storočia. Neďaleko Topoľčan je možnosť navštíviť lovecký zámok v známej rekreačnej oblasti Duchonka.²

V oblasti sú zavedené cykloturistické chodníky, ktoré umožňujú ľuďom vybrať sa ďalej do krajiny a zistiť niečo viac o danom území. Oblasť Duchonky je východiskovým miestom značených turistických trás smerom do Považského Inovca. Cyklotrasy prechádzajú územiami katastrov obcí Tovarníky, Jacovce, Tesáre, Kuzmice, Velušovce, Závada, Podhradie, Prašice, Tvrdomestice, Nemečky, Zlatníky, ako aj mesta Topoľčany.

Smerom na Piešťany sa nachádza obec Bojná, ktorá je významná mnohými archeologickými nálezmi. Od roku 2004 tu archeologický ústav SAV Nitra uskutočňuje výskum, počas ktorého sa podarilo nájsť mimoriadne dôležité pamiatky z obdobia našich dejín. Tieto svedčia o tom, že hradisko Valy pri Bojnej bolo v 9. storočí dôležitým výrobným, obchodným a misijným strediskom. V priestoroch kultúrneho domu Bojná je zriadená stála expozícia vybraných archeologických nálezov z uvedenej lokality. Najdôležitejšími objavmi je súbor pozlátených reliéfnych plakiet a bronzový zvon, ďalej sa tu našli stovky kovových predovšetkým železných predmetov, kovanie opaskov, konský postroj, ostrohy, potreby pre domácnosť a rôzne náradie a zbrane ako bojové sekery, hroty šípov, strmene, zubadlá a pod. Pokiaľ spomíname Bojnú, za zmienku stojí Ranč pod Babicou, kde je možné sa občerstviť, chytiť a ugrilovať pstruhy, je tu taktiež možnosť zajazdiť si na koňoch v príjemnom westernovom prostredí.³

² WIEDERMANN, Egon, *Topoľčany vo vrstvách vekov*. 1997. s.255.

³ JANOŠÍK, Jiří, *Bojniansky zázrak*. 2011. s.12-60.

Okres Topoľčany patrí medzi okresy s bohatým pamiatkovým fondom a hodnotným prostredím. Jeho historické pamiatky a parky predstavujú významnú kultúrno-historickú hodnotu. Na území okresu Topoľčany sa nachádzajú významné historické pamiatky a pamiatkové objekty, ku ktorým patria dve pamiatkové zóny, centrálna časť historického jadra mesta Topoľčany s ochranným pásmom, časť územia Stummerova ul. s areálom starej nemocnice v Topoľčanoch, 68 nehnuteľných kultúrnych pamiatok, v tom 146 pamiatkových objektov, vrátane parkov a 522 hnutel'ných kultúrnych pamiatok. Z hľadiska poznania histórie nášho národa má v celoslovenskom kontexte veľmi významné postavenie pamiatkový fond nehnuteľných kultúrnych pamiatok Topoľčianskeho okresu. Cenné archeologické nálezy, ale najmä fond architektúry od románskeho obdobia až po moderné smery 20. storočia, svoju typologickú rozmanitosť i originálne dispozičné riešenia.

1.3 Cestovný ruch v okrese Topoľčany

Okres Topoľčany je charakterizovaný ako okres poľnohospodársko-priemyselný s perspektívnym zameraním na rozvoj cestovného ruchu a vidieckeho turizmu. Z hodnotenia súčasného stavu prírodných daností má okres predpoklady a podmienky, ako aj materiálne vybavenie a siete služieb v oblasti cestovného ruchu. Z hľadiska turizmu má aj zaujímavý prírodný potenciál, ktorý tvoria pohoria Považský Inovec, Strážovské vrchy a Tribeč. V okrese nie je vyhlásené sústredené stredisko cestovného ruchu, donedávna túto funkciu plnila a čiastočne i doteraz plní oblasť Duchonky. V súčasnosti však už nespĺňa také požiadavky záujemcov o rekreovanie sa v tejto oblasti ako kedysi. Veľmi dobré sú predpoklady spojenia síl Spoločenstva obcí topoľčiansko-duchonského mikroregiónu, tzv. SOTDUM-u, kde je vybudovaných 79 km cyklotrás, ako i mnoho ďalších daností pre vytvorenie silnej základne rozvoja cestovného ruchu. Pri zmobilizovaní zdrojov ako sú prírodné podmienky, tradície, ľudové zvyklosti či historické bohatstvo, ktorými toto územie oplýva, je možné vytvoriť vlastný produkt komplexnej ponuky pre potenciálnych návštevníkov. Okrem Duchonky je na území združenia veľa atrakcií, ktoré priťahujú záujem turistov, ku ktorým patrí obec Podhradie

so svojou dominantou - zrúcaninou Topoľčianskeho hradu. V obci je vybudovaný penzión „Pod hradom“, ktorý poskytuje komplexné služby, pre možnosti športového vyžitia ponúka tenisové kurty. V obci Nemečky je vodná nádrž v prírodnom lesnom prostredí, pre rekreačné účely je však málo využívaná. V jej okolí sú lesy bohaté na zber lesných plodov, liečivých rastlín a predovšetkým na pešiu turistiku a cykloturistiku.

Veľmi vyhľadávaným cieľom návštevníkov okresu je aj obec Oponice, ktorá má bohatú históriu. Vo vzdialenosti asi 2 km od obce, v pohorí Tribeč sa nachádza zrúcanina Oponického hradu z 13. storočia. Z obce vedie k zrúcanine značený turistický chodník. V obci sa ďalej nachádzajú dva pôvodné renesančné kaštiele. V tzv. malom poľovníckom kaštieli je v súčasnosti Apponyiho múzeum. Toto múzeum je vyhľadávaným miestom turistov z domova i zo zahraničia. V obci sa ešte nachádza rímsko-katolícky kostol sv. Petra a Pavla s kryptou rodiny Apponyiovcov, ktorá je raz do roka na Pamiatku zosnulých sprístupnená verejnosti.

2. CHARAKTERISTIKA SIEDMICH DIVOV

Táto časť diplomovej práce je venovaná podrobnejšiemu opisu vybraných lokalít zameraného prevažne na ich historický opis až po súčasný stav a ich význam. Voľba „siedmich divov“ pozostávala z vlastného posúdenia na základe pozorovania, poznania lokalít a verejnej mienky obyvateľov okolia. Zároveň bola snaha docieľiť „pestrosť“ výberu týchto blízkych lokalít, aby návštevníkov, ako aj domácich obyvateľov dokázala upútať rozmanitosť známych oblastí a každý si mohol nájsť to svoje.

Všetky tieto kultúrou a históriou známe lokality sa nachádzajú v okrese Topoľčany až na jednu, Klátova Nová Ves. Obec patrí pod samosprávu Trenčianskeho kraja, nachádza sa v okrese Partizánske. Keďže obec je vzdialená približne 13 km od mesta Topoľčany a ponúka verejnosti kaštieľ s nádherným parkom, ktorý láka veľa návštevníkov, stojí za začlenenie medzi divy okolia Topoľčian.

Duchonka je rekreačná oblasť, ktorá je obľúbená najmä počas letnej sezóny. Taktiež sa tu konajú rôzne kultúrno-spoločenské podujatia, ktoré lákajú návštevníkov a turistov z rôznych krajov.

Nitrianska Blatnica je obec významná z hľadiska miestneho religiózneho cestovného ruchu. Každoročne sa tu stretávajú ľudia so spoločným vierovyznaním z rôznych oblastí. Toto miesto okrem iného dýcha bohatou históriou.

Zaujímavou prírodnou pamiatkou, ktorú možno nájsť uprostred lesov je jaskyňa, prítiažlivá už len názvom, Čertova Pec. O tejto pamiatke niektorí ľudia nevedia, aj keď je svojou podstatou dôležitá a historicky významná ako ostatné.

Bojná je neveľká dedinka obklopená lesmi, ktorá v posledných rokoch naberala svoj veľký význam vďaka archeologickým náleziskám a objasneniam z dávnej minulosti.

Tak ako obec Bojná, tak aj obec Oponice zažíva snáď svoj najväčší rozkvet za posledné roky. Môže sa pýšiť svojou starodávnou historickou zbierkou kníh, zrekonštruovanými kaštieľmi, ktoré lákajú svojimi službami mnoho turistov,

poľovníckym múzeom a v neposlednom rade históriou panstva rodu Apponyiovcov, ktorí tu sídlili a boli ústrednými postavami, ktoré vlastnili tieto objekty.

Podhradie, alebo Topoľčiansky hrad patrí tiež medzi najnavštevovanejšie lokality okolia Topoľčian. Zaujímavý je okrem iného fakt, že sa hrad nenachádza priamo v meste, ako je v iných mestách bežné, ale je niekoľko kilometrov vzdialený od Topoľčian.

V nasledujúcich podkapitolách je venovaný priestor konkrétnym vybraným divom okolia Topoľčian.

2.1 Duchonka a okolie

Duchonka leží severozápadne 17 km od okresného mesta Topoľčany a 4 km od obce Prašice. Duchonka leží v nadmorskej výške 275 m a je súčasťou katastra obce Prašice. Vodná nádrž, ktorá ma rozlohu 17 ha, je vybudovaná na strednom toku potoka Železnica.

Názov Duchonka pochádza zo stredoveku a pravdepodobne súvisí s metalurgiou na spracovanie železa (dúchať, vhaňovať vzduch). V 9. storočí sa tu vybudovali minimálne štyri vysoké pece na tavenie železa spolu so systémom vodných nádrží, kaskád a prírodných kanálov. Taktiež pôvod názvu potoka Železnica súvisí s výskytom železných rúd v horách. V dobe predhistorickej sa v časti Prašické štoliny a pri potoku dobývalo zlato. Duchonka spolu s Prašicami tvorili súčasť tovarníckeho panstva. V polovici 19.storočia tu bolo zriadené polesie, vybudovaný majer a obytné domy.⁴

Snáď najväčšou zmenou pre obec Prašice bolo rozhodnutie vybudovať v katastri obce, v časti Duchonka turisticko-rekreačnú oblasť. Prvé zemné práce na tomto veľkom projekte sa začali v roku 1961. Obec získala v rámci príprav kvalitné cestné spojenie, pretože bola vybudovaná nová asfaltová cesta z Topoľčian cez Prašice na

⁴ LUKAČKA, Ján, *Obec Prašice 1245-1995*. 1995. s.75.

Duchonku. Turistická oblasť mala pozostávať zo 17 ha vodnej nádrže, umiestnená v „jamách“ pod Brezinami a v okolí sa plánovala výstavba podnikových a súkromných chát. 14.mája 1966 bola priehrada po prvýkrát napustená. Priehrada hneď po otvorení prešla aj „krstom“, pretože v júli 1966 sa tu konal XIII. celoštátny zraz turistov, na ktorom sa zúčastnilo 8 000 turistov z celej ČSSR. Nepripravenosť oblasti na toto veľké podujatie si vyžiadalo 16 autonehôd, ktoré sa stali v priebehu zrazu a pri ktorých boli až štyri osoby usmrtené. Budovanie rekreačnej oblasti začalo zvyšovať tempo. V roku 1966 sa začalo so stavaním 34 podnikových a 64 súkromných chát. Oblasť sa dokonca rozšírila a vybudoval sa tam pioniersky tábor. Duchonka sa stávala čoraz známejšou, postupne bola vyhľadávaným rekreačným miestom v rámci celej ČSSR. Prvé veľké ocenenie za úroveň služieb dostal v roku 1981 Mestský národný výbor Prašice od Ministerstva vnútra SSR za umiestnenie v súťaži kúpeľných miest a stredísk. Duchonka naďalej rozširovala služby a v tomto období sa už stala jedným z najznámejších rekreačných stredísk. Dva roky po sebe, v rokoch 1986 – 1987, získala cenu “Zlatá Ruža” za víťazstvo v ankete o najlepší autokemping na Slovensku. Návštevnosť rok čo rok stúpala. V roku 1989 sa v letných mesiacoch rekreovalo na Duchonke až viac ako 24 000 osôb.⁵

Priaznivé klimatické podmienky pohoria Považského Inovca a samotná vodná nádrž v brezovo – borovicovom háji robia túto oblasť atraktívnou v rámci letných dovolení pri vode. Oblasť prináša ponuku turistiky a cykloturistiky po vyznačených trasách, zberu húb, vodných športov a letnej zábavy s bohatým športovým a kultúrnym vyžitím. Jestvujúce vodné a lesné plochy vytvárajú dobré podmienky pre formy rekreácie ako športový rybolov, kanoistika, vychádzky do prírody, poľovníctvo, agroturistika a pod. Na západnej strane sú upravené brehy vhodné na kúpanie, slnenie a športové vyžitie. V centrálnej časti územia sa nachádzajú plochy nízkej a vysokej zelene s lavičkami a drobnými objektmi určené na oddych a rekreáciu. V zime je tu možnosť lyžovania na blízkom Podhradí, korčuľovania, dobre využité sú taktiež bežecké trasy.⁶

⁵ LUKAČKA, Ján, *Obec Prašice 1245-1995*. 1995. s.75-78.

⁶ CEPKO, Fedor, Milan PILÁT et al., *Prašice v rokoch 1995-2005*. 2005. s.13.

O bohatý nočný život tu taktiež nie je núdza, návštevníci sa môžu prísť zabaviť na kvalitné diskotéky Breza centrum alebo Hrádza, ktoré sa konajú po celý rok.

Duchonka zaznamenala najväčší obrat v oblasti cestovného ruchu a individuálnej rekreácie v 70. a 80. rokoch, ale i dnes je navštevovaná tuzemskými a zahraničnými návštevníkmi. V rekreačnej oblasti Duchonka nechýba čistička odpadových vôd, splašková kanalizácia, vodovod, káblové elektrické rozvody, vonkajšie osvetlenie, rozvody slaboprúdu, spevnené a nespevnené miestne komunikácie.

K podnikateľským subjektom a aktivitám v rekreačnej oblasti patrí činnosť verejného stravovania, ubytovacie služby a ťažby dreva.

2.1.1 Kultúrne a prírodné pamiatky

Medzi kultúrne pamiatky na Duchonke patrí neveľký lovecký zámok. Túto jednoposchodovú budovu s monzardou dal postaviť v roku 1930-1931 Dr. Štefan Haupt von Buchenrode pre svoju dcéru, manželku baróna Augusta Haupt – Stummera. Je postavený v podobe starých nemeckých loveckých zámkov. Zvonka je obložený lomovým kameňom, zatiaľ čo vonkajšie schodisko je z umelého kameňa. Tento projekt možno prideliť profesorovi Leovi Bauerovi z Viedne a na stavbu dozeral architekt Ján Tomaschek z Nitry. Dominantou kaštieľa bola veľká hudobná a tanečná sieň s trojmanuálovým pneumatickým organom. Rodina Stummerovcov sa tu s obľubou zdržiavala v čase poľovačiek, ako aj po celé leto. Na jar roku 1945 Nemci kaštieľ vyrabovali, poškodili vnútorné vybavenie a podpálili ho. Zhorela celá strecha, drevené schodiská, dlážky, dvere, okná a aj organ bol celkom zničený. Roku 1950 kaštieľ prešiel rozsiahlou opravou a bola v ňom umiestnená lesnícka majstrovská škola. Neskôr budovu prevzalo Ministerstvo vnútra SR a sústredilo v ňom školiace stredisko –

v súčasnosti Európsky inštitút, ktorý poskytuje návštevníkom ubytovanie s možnosťou stravovania.⁷

Na rázcestí pri rekreačnej oblasti Duchonka stojí pamätník padlým v SNP a obetiam druhej svetovej vojne. Horná časť pamätníku má tvar pylónu, je z umelého kameňa s nápisom SNP 1944 – 1969 a má vyrytú päťramennú hviezdu. Spodná časť je z hrubo opracovaných kusov kameňa s platňou, do ktorej je vyrytý nápis a nad nápisom sú dve skrížené lipové vetvičky. Pamätník postavili v roku 1969 a bol odhalený pri oslavách 25.výročia Slovenského národného povstania.⁸

V okolí Duchonky, v krásnej prírode pohoria Považský Inovec, je chránená prírodná rezervácia Čepušky.

2.2 Topoľčiansky hrad

Zďaleka viditeľná dominujúca zrúcanina Topoľčianskeho hradu na skale nad obcou Podhradie, vo vzdialenosti 13 km od Topoľčian, tvorí neodmysliteľnú dominantu v panoráme Považského Inovca. Hrad si doteraz uchoval svoju majestátnosť vďaka dobrej zachovalosti murív v pôvodných hrubých rysoch, a tým narastá význam tejto pamiatkovo chránenej zrúcaniny. Táto pamiatka vypovedá o o určitom úseku našich dejín, o kultúrnom vývoji na našom území a o úrovni pevnostného staviteľstva. Ochrana a poznávanie tejto pamiatky by mali patriť k naliehavým úlohám a úsiliu o zachovanie tohto skvostu. Túto skutočnosť si zrejme uvedomovala rodina Stummerovcov, ktorá bola jedným z posledných majiteľov panstva a začiatkom minulého storočia uskutočnila konzerváciu hradnej zrúcaniny.⁹

V areáli hradu sa dodnes zachovali jeho hlavné časti - hranolová stupňovito ukončená veža a hradby horného hradu (v jeho areáli sú aj základy paláca a ďalších

⁷ LUKAČKA, Ján, *Obec Prašice 1245-1995*. 1995. s.136.

⁸ Tamtiež, s.138.

⁹ WIEDERMANN, Egon, *Topoľčany vo vrstvách vekov*. 1997. s.255.

budov), ktoré vytvorili nádvorie elipsovitého tvaru, a hradby prvého predhradia. Do hradu sa vstupuje od východu a západu, kde boli aj pôvodné brány prvého predhradia zo 16. storočia. Druhé predhradie, orientované na východ, z väčšej časti už nestojí, no je dobre identifikovateľné.

Od roku 1999 sa hrad čiastočne konzervuje. V interiéri zachovalej hranolovej veže sa vytvorila malá expozícia k dejinám hradu. Po dohode so starostom obce je verejnosti prístupná.

2.2.1 Obec Podhradie

Obec Podhradie leží na severozápadnom okraji, približne 13 km, od okresného mesta Topoľčany, situovaná na východnom okraji pohoria Považský Inovec. Obec sa nachádza nad horným tokom potoka Slivnica pod turisticky atraktívnymi zrúcaninami Topoľčianskeho hradu. Prvá písomná zmienka o obci Podhradie pochádza z roku 1245, ešte pod pôvodným názvom Hornouc (Hrnovce). V druhej tretine 13. storočia nad obcou vznikol hrad, ktorý bol významným strediskom hradného panstva Topoľčany. Význam osady Hrnovce začal stúpať, postupne sa zmenila na služobnícku obec Topoľčianskeho hradu, a tým aj získala názov Podhradie. V roku 1390 sa obec spomína ako Waralya a v roku 1598 ako Podhragy. Obyvatelia boli poľnohospodári, pálili vápno a vyrábali drevený riad.¹⁰

V 18. storočí význam obce začal klesať, pretože sa Topoľčianskeho panstvo presunulo do kaštieľa v Tovarníkoch. V 19. storočí výrazne poklesol počet obyvateľov. Súčasný názov obce – Podhradie sa používa od vzniku Československa. Počas Slovenského národného povstania obyvatelia obce výrazne podporovali partizánov pôsobiacich v horách a mnohí z nich sa aj priamo zapojili do bojov.

V roku 1976 boli zlúčené obce Závada, Podhradie a Velušovce pod jeden miestny národný výbor. Podhradie získalo vlastnú samosprávu v roku 1990.

¹⁰ UHLÁR, Vlado, *Okres Topoľčany*. 1988. s.399.

2.2.2 História Topoľčianskeho hradu

Na objasnenie presného vzniku hradu sa nezachovali žiadne písomné dokumenty, a tak historici vychádzajú z vývoja majetkových pomerov v okolí hradu.

Topoľčiansky hrad sa spája so šľachtickým rodom Čákovcov, ktorý sa stal okolo roku 1260 vlastníkom panstva Topoľčany. Historici predpokladajú, že hrad vystaval až Matúš Čák Trenčiansky, niekedy na začiatku 14. storočia. Keďže panstvo Topoľčany bolo situované v údolí rieky Nitra, vhodné miesto na výstavbu hradu a súčasne ako opevneného bodu bolo na jeho okraji. Týmto miestom sa stalo dolomitové bralo nad osadou Hrnovce, z ktorej sa neskôr vyvinula obec Podhradie. Dôležitým faktorom bola skutočnosť, že z brala bol dobrý výhľad do údolia rieky Nitry a vizuálne spojenie s hradom Uhrovec, so samotnými Topoľčanmi a taktiež s hradom Gýmeš v pohorí Tríbeč.

Najstaršou časťou hradu bol gotický horný hrad, ktorý tvorila obytná hranolová veža a obvodový múr. Ten znázorňoval areál v tvare nepravidelnej elipsy, 54 m dlhý a 33 m široký. Veža stála na najvyššom mieste a bola vstavaná do obvodovej hradby. Dodnes je zachovaná v hmote štyroch pôvodných podlaží. Okolo obvodového múru bola do skaly zahĺbená priekopa. Jej pozostatky sú ešte aj dnes viditeľné západne a východne od obvodového múru. Táto stavebná fáza sa datuje do 1. polovice 14. storočia a jej iniciátorom bol zrejme Matúš Čák.¹¹

Po smrti Matúša Čáka, v roku 1321, sa hrad dostal do vlastníctva kráľa. Na konci 14. storočia zdokonalili vonkajšie opevnenie hradu o tzv. parkánový múr, ktorý chránil prístupovú cestu na hrad. Postupom času ho doplnili o valcovú vežičku na severozápadnom rohu. Asi v 15. storočí postavili vo východnom bloku hradu trojpodlažný palác, ktorý sa zrejme opieral priamo o obytnú vežu. Tým sa u veži potvrdila jej obranná funkcia, obytnú funkciu plnil palác. Predpokladá sa, že v tom čase bola postavená aj prvá hradná kaplnka, kde sa konali bohoslužby.¹²

Od roku 1389 do roku 1430 patrila hrad Sečéniovcom. Predpokladá sa, že v roku 1432 nastalo rozdelenie Topoľčianskeho hradného panstva na dve polovice. Mesto

¹¹ ŠMOTLÁKOVÁ, Blažena, A KOL., *Závada- Velušovce- Podhradie*. 1991. s.21-22.

¹² WIEDERMANN, Egon, *Topoľčany vo vrstvách vekov*. 1997. s.259.

Topoľčany s okolím podliehalo husitom a hrad s okolitými dedinami spravoval kastelán pôvodného majiteľa Ladislava zo Sečian. Po odchode husitov z Topoľčian sa majiteľom "ich" polovice hradného panstva Topoľčany stal kráľovský pokladník Michal Orság. Keďže Ladislav zo Sečian nemal mužských potomkov, odkázal svoju polovicu majetkov dcére Hedvige a jej manželovi Albertovi z Lučenca (Lošonci). Topoľčianske panstvo bolo teda rozdelené medzi Orságovcov a Lošonciovcov až do konca 16. storočia.¹³

V historickej literatúre sa nesprávne traduje, že v rokoch 1431-34 Topoľčiansky hrad obsadili husiti. Husiti hrad nikdy nedobyli. Ovládali mesto Topoľčany, kde si postavili malú pevnosť. V nepokojnom 16. storočí rozšírili vlastníci hrad o prvé predhradie s dvojicou protiľahlých vstupných brán. Stred južnej hradby zabezpečili delostreleckou baštou. Hradby boli tiež vybavené murovanou ochodzou a štrbinovými strieľňami. Počas druhej polovice 16. storočia sa modernizoval aj horný hrad, jeho hradby zvýšili a vybavili strieľňami na hákovnice a ľahké delá. Ďalšiu rozsiahlejšiu prestavbu na konci 16. storočia organizoval nový vlastník hradu, kráľovský taverník a neskorší uhorský palatín Žigmund Forgáč, ktorý bol tretím manželom Anny Lošonciovej. Hrad s panstvom získal osobitnou donáciou od cisára Rudolfa II. v roku 1595, čím zároveň prišlo k spojeniu rozdeleného Topoľčianskeho panstva. Forgáčovci boli jeho majiteľmi až do 18. storočia. Žigmund rozšíril obytné priestory hradu, postavil nové hospodárske objekty v predhradí. Forgáč zväčšil aj areál hradu, keď popri príjazdovej ceste, vybudoval druhé predhradie v tvare pretiahnutého oválu. Táto stavba bola súčasťou protitureckých vojenských opatrení.¹⁴

Počas bojov s Turkami a protihabsburských povstaní uhorskej šľachty v priebehu 17. storočia a na začiatku 18. storočia bol hrad viac ráz poškodený a opätovne opravovaný. Po porážke povstania Františka II. Rákociho kráľovská komora skonfiškovala poškodený hrad a taktiež celé Topoľčianske panstvo Šimonovi Forgáčovi. Odvtedy zostal hrad opustený, no naďalej bol udržiavaný, lebo v jeho areáli stála Kaplnka Nanebovzatia Panny Márie. Ta slúžila veriacim z Podhradia až do konca 18. storočia. V roku 1714 Topoľčianske hradné panstvo prebral do svojich rúk Peter

¹³ WIEDERMANN, Egon, *Topoľčany vo vrstvách vekov*. 1997. s.260.

¹⁴ ŠMOTLÁKOVÁ, Blažena, A KOL., *Závada- Velušovce- Podhradie*. 1991. s.25.

Beréni. Poslednými majiteľmi hradu boli Stummerovci, ktorí sa však v polovici 18. storočia presťahovali do reprezentačného kaštieľa v Tovarníkoch. Na prelome 19. a 20. storočia rozpadávajúci sa hrad nechal barón Augustín Stummer čiastočne zakonzervovať. Opravy najviac postihli vzhľad veže, ktorú mierne zvýšili a dostavali dvoma stupňovitými štítmí sedlovej strechy, čím získala neopakovateľnú charakteristickú siluetu. V obecnej kronike je zápis, že Stummerovci naposledy opravovali hrad v roku 1925.¹⁵

V novembri 1994 sa na hradnom nádvorí nakrúcal film Škriatok pod vedením režiséra Ľudovíta Kocku. V júni 1999 silná búrka s vetrom spôsobila, že sa zrútilo východné priečelie paláca na hornom hrade, ktoré už bolo veľmi deštruované. V tomto roku sa prišlo aj ku konzervačným prácam.

2.2.3 Okolie hradu

Z veže hradu je krásny výhľad do údolia rieky Nitry, na mesto Topoľčany, na hrebene Tríbeča a Vtáčnika, ako aj blízkeho Považského Inovca. Hrad je vhodným východiskovým bodom na túry do pohoria Považský Inovec. Na území obce Podhradie sa nachádzajú dve maloplošné chránené územia, Prírodná rezervácia Holé brehy a Prírodná rezervácia Prieľačina. Dôvodom ochrany sú floristicky pestré zvyšky xerothermných spoločenstiev tráv s mimoriadne hojným výskytom ponikleca veľkého obyčajného (*Pulsatilla vulgaris* subsp. *Grandis*). Prírodná rezervácia Prieľačina je situovaná na hlavnom hrebene Považského Inovca okolo vrchu Prieľačina (893 m n. m.) na rozhraní katastrov obcí Podhradie a Hôrka nad Váhom (okres Nové Mesto nad Váhom). Predmetom ochrany sú zachovalé sutinové lesy a javorové bučiny.¹⁶

¹⁵ WIEDERMANN, Egon, *Topoľčany vo vrstvách vekov*. 1997. s.268.

¹⁶ SLAVICA O.Z. Hrad-y-zamky-kastiele.sk [online].2012 [cit. 2011-12-28]. Dostupné z: http://www.kastiel.org/index.php?option=com_content&task=view&id=39&Itemid=72

2.2.4 Archeologický výskum hradu

Topoľčiansky hrad je spojený s množstvom udalostí a historicky dôležitých osobností našej minulosti. Na prelome 13. a 14. storočia začali s výstavbou hradu nad obcou Čákovci z Trenčína. O súčasnú podobu hradu sa stavebnými aktivitami podieľali aj Sečéniovci (v 14. až 15. storočí), Országhovci (v 15. a 16. storočí) a Forgáchovci z Gýmeša (v 17. storočí). Po opustení hradu v 18. storočí sa o záchranu zostatkov hradu postarali baróni Stummerovci na prelome 19. a 20. storočia.

Komplexná obnova a revitalizácia Topoľčianskeho hradu si v rokoch 2009 a 2010 vyžiadala vykonanie rozsiahlych výskumných prác. Archeologický výskum sa zameriaval na zaniknuté časti architektúr hradného jadra a kultúre každodenného života na hrade od konca 13. po začiatok 18. storočia. Výsledky, ako napr. odkryté stavebné konštrukcie interiérov a exteriéru, budú prezentované návštevníkom hradu. Z hľadiska zaniknutých architektúr sa zameriaval na odkrytie južného paláca, ktorý mal byť postavený na prelome 16. a 17. storočia, severnej steny východného (gotického) paláca, odkrytie pôdorysu traktu s kaplnkou a priláhlého schodiska vedúceho od brány do veže. Z historických pochôdných úrovní terénu sa archeológovia venovali najmä priestoru brány, priestoru ústia mostu do parkanu, parkanovým pochôdnym násypom a vnútornému nádvoriu.¹⁷

V ďalších krokoch výskumu sa archeológovia zamerali hlavne na priestor prízemí kaplnky a suterény južného paláca, ktoré boli objavené v sezóne 2009. V rámci stanovených cieľov sa podarilo v priebehu dvoch výskumných sezón odkryť takmer všetky zaniknuté architektúry hradného jadra, najmä južný palác so zachovanými priestormi suterény, a taktiež sa zrekonštruoval priebeh zaniknutej časti parkanovej hradby v jej západnom úseku. Medzi odborne významné sa zaraďujú aj odkryté stavebné konštrukcie z obdobia renesancie (schodiská a interiérové dlážky).¹⁸

¹⁷ RYBANSKÝ, Rastislav. OBČIANSKE ZDRUŽENIE TOPOĽČIANSKY HRAD. Topoľčiansky hrad [online]. 2011 [cit. 2011-12-28]. Dostupné z: <http://www.topolcianskyhrad.sk/index.php?page=fakty>

¹⁸ Tamtiež

Archeologický výskum priniesol aj nálezy hmotnej kultúry. Z nich najväčšiu časť tvorili fragmenty kachlíc z pecí, ktorých farebná a výzdobná škála napovedá mnohé o výzore interiérov palácových stavieb. Nálezy úžitkovej keramiky sú dokladom nielen šikovnosti a zručnosti hrnčiarov a dobového vkusu, ale črepy zo suterénu južného paláca posunuli obdobie prvého osídlenia polohy o približne 2000 rokov do minulosti – obdobie mladšej a neskorej doby bronzovej.

2.3 Historické pamiatky v Oponiciach

2.3.1 Apponyiovská knižnica

V roku 1744 založil osvietenecký gróf Anton Juraj Apponyi vo Viedni vzácnu zbierku kníh, ktorá obsahovala aj mnoho rukopisných a tlačených diel antických klasikov. Táto sa rýchlo rozrástla na niekoľko tisíc zväzkov. O jej rozšírenie sa staral aj grófov syn Anton, ktorý zbierku previezol v roku 1825 do Bratislavy. Jej nákladné udržiavanie ho však prinútilo, aby ju v roku 1840 presťahoval do kaštieľa v Oponiciach. Odvtedy sa knižný fond s pôvodne 28 tisíc výtlačkami už nerozširoval a dodnes z neho zostalo asi 13 tisíc zväzkov. Najstaršie výtlačky pochádzajú až z 16.storočia.¹⁹

Po znárodnení v roku 1948 utrpela Apponyiovská knižnica nemalé škody kvôli nešetrnému zaobchádzaniu. Na parketách uprostred vzácných kníh sa presušalo obilie, premietali filmy, konali sa rôzne schôdze atď. Až keď v roku 1954 knižnicu prevzala Matica slovenská, začalo jej svitať na lepšie časy. V rokoch 1956-1957 tu previedol bádateľský výskum jej externý pracovník Dr. Jozef Gajdoš, ktorý sám v biednych podmienkach v knižničnej miestnosti kaštieľa skúmal jej vtedajší stav. Bol veľmi zhrozený jej úbohým stavom a svojou bádateľskou prácou v zime zachraňoval čo sa ešte zachrániť dalo. Vyhotovil nový knižný katalóg a každý zväzok v knižnici označil štítkom, na ktorom sa nachádzalo číslo príslušnej skupiny s poradovým číslom. Takto

¹⁹ LACIKA, Ján, *Nitra a okolie*. 2003. s.87.

vynikajúco spracovanú knižnicu prevzali a odviezli pracovníci Matice Slovenskej v sedemdesiatych rokoch z Oponíc do Martina. Z kedysi slávnej knižnice, ktorá obsahovala 30 000 zväzkov sa v roku 1957 zachovalo iba 10 000. Dnes sa nachádza v Oponiciach spolu s knižnicou rodiny Zayovcov prenesenou z Uhrovcu.²⁰

2.3.2 Oponický hrad

Táto neprehliadnuteľná dominanta obce sa týči z Tribečského pohoria už od 13. storočia. V tejto dobe mal hrad úlohu chrániť Nitriansky kniežací hrad pred nájazdmi Tatárov a neskôr Turkov. Pre hrad je medzníkový rok 1392, kedy ho získal do svojej držby uhorský šľachtický rod Apponyiovcov, ktorý si zobral názov obce do svojho predikátu. Rod vykonal na hrade nevyhnutné prestavby, ale jeho celkový vzhľad podstatnejšie upravila, opevnila a zmodernizovala v roku 1542 renesančná prestavba Benediktom Apponyim, počas ktorej hrad dostal pevnejšie opevnenie a bol obohatený vodnou priekopou s padacím mostom na západnej strane. Opevnila sa aj veža Tereš, ktorá je dominantou hradu a v ktorej boli počas tureckých vojen na našom území ochraňované cennosti zemanov zo širokého okolia. Turkom sa tento hrad nikdy nepodarilo dobyť. To čo sa nepodarilo početnej tureckej presile, dokončila ľudská hašterivosť Apponyiovcov a takzvaná krádež storočia, ktorá sa tu odohrala 10. augusta roku 1514 a jej iniciátorkou bola šľachtická Anna Ludanická bažiaca po bohatstve z neďalekej obce. Ľudská hašterivosť medzi Apponyiovcami spôsobila to, že sa nevedeli dohodnúť na užívaní spoločných častí hradu a začiatkom 17. storočia sa rozhodli, že hrad opustia. Ten chátral a stal sa v roku 1708 baštou povstaleckej armády Františka Rákocziho II., čím si v podstate podpísal rozsudok totálneho zániku. Po potlačení povstania cisárskou armádou bol spolu s ostatnými slovenskými hradmi zbúraný a odvtedy z neho zostali len ruiny. V 19. storočí sa stal vďačným námetom spisovateľov, básnikov či maliarov, ktorí tu nachádzali inšpiráciu. Apponyiovcovia mali k hradu aj naďalej patriotský vzťah a tak ho udržiavali až do 30-tych rokov 20. storočia. Po druhej svetovej vojne bol sporadicky udržiavaný asi do 60-tych rokov. Konávali sa tu oponické

²⁰ KRÁLIK, Peter, *História Oponíc*. 1995. s.57-65.

majálesy, ale postupne sa upustilo aj od týchto podujatí, hrad začal chátrať a zarastať náletovými kríkmi a drevinami.²¹

2.3.3 Malý renesančný kaštieľ

Kaštieľ sa nachádza na rázcestí smerom do Súloviec, postavený bol na prelome 16. a 17.storočia v štýle renesancie. Vlastnili ho zemianske rodiny Marcibányiovcov a Bartakovicovcov. V 18.storočí bol kaštieľ prestavaný, ale aj po prestavbe mal naďalej renesančný vzhľad. Prestavba sa týkala veže, ktorá bola obrannou časťou kaštieľa a vzhľadom k tomu, že v tom čase nehrozilo bezprostredné nebezpečenstvo vojen, začala slúžiť ako kaplnka. V prestavbe dostali okná kaplnky pseudogotickú podobu, v hornej časti s farebnou sklenenou vitrážou, ktorá sa zachovala až do dnešných čias. Boli v nej umiestnené masívne presklené dvere, ktoré v rezbárskej zručnosti ich tvorcu nesú tiež prvky pseudogotiky s farebnými sklenenými vitrážami. Tieto dvere ohraničujúce vstup na prvé poschodie kaštieľa sú veľmi vhodným a priliehavým architektonickým interiérovým doplnkom. Spolu s vežou odzrkadľujú vkus jeho vtedajších majiteľov.

Začiatkom 20.storočia boli stropy kaštieľa na prvom poschodí doplnené o iluzívne empírové maľby zobrazujúce hrady a zámky v Európe. Kaštieľ je dvojpodlažná budova s pôdorysom tvaru písmena L, v nároží sa nachádza polkruhová veža. Fasády kaštieľa sú hladké, členené len obdĺžnikovými oknami, na veži s pseudogotickými oknami s lomeným uzáverom. V miestnostiach na prízemí sú pruské i valené klenby, na poschodí, ktoré je prístupné jednoramenným schodiskom zo vstupnej vestibuly sú rovné stropy so spomínanými empírovými maľbami.

Empírové maľby sa nachádzajú taktiež v bývalej kaplnke na strope a sú na nich vyobrazené postavy gréckej mytológie. Apponyiovcí získali kaštieľ v 19.storočí, nikdy sa tu však nezdržiavali, bývali tu iba predstavení ich veľkostatku. Kaštieľ prešiel do správy obce začiatkom 20.storočia. Obec ho získala od Apponyiovcov za podľžnosti

²¹ KRÁLIK, Peter, *História Oponíc*. 1995. s. 16-26.

obecných daní. Za prvej Československej republiky tu bola policajná stanica, škola a ordinácia lekára. Dnes slúži ako Apponyiovské poľovnícke múzeum.²²

2.3.4 Veľký renesančný kaštieľ

Veľký kaštieľ, ako ho zvyknú domáci nazývať, je renesančnou stavbou zo 16.-17. storočia s nárožnými vežami. Na jeho architektúre možno oceniť, že si zachoval svoju renesančnú podobu a nepodľahol nástrahám nastupujúceho baroka. Jeho juhovýchodná veža nesie črty anglickej pseudogotiky. Je postavený v tvare písmena L a v rokoch 1844 až 1846 bol rozšírený o priliehavé severné krídlo, do ktorého bola presťahovaná rodinná knižnica Apponyiovcov. Táto prístavba zmenila jeho pôdorys do tvaru písmena U. Celá budova je dvojpodlažná a smerom do parku sú situované dva balkóny nesené masívnymi kovovými stĺpmi s rastlinným dekórom. Dominantou nádvorja bola zvonica s hodinovou vežou a dva zvony. Nad vchodom z nádvorja sa vynímala zimná záhrada. Jej konštrukcia bola oceľová a niesla sa šiestimi kovovými stĺpmi. Vôkol bola presklená a pestovali sa v nej nádherné exotické rastliny. Prízemie južného krídla sa za Apponyiovcov využívalo pre hospodárske účely, severné krídlo tvorila predovšetkým knižnica. Chodbám kaštieľa dominovali pruské valené klenby.²³

Apponyiovci si udržali veľké majetky aj po zrušení poddanstva v roku 1848, v Oponiciach vlastnili obrovský veľkostatok a aktívne sa zúčastňovali na politickom živote monarchie. Členovia rodu boli úspešní politici, štátnici či diplomati. Najznámejší z nich bol Albert Apponyi, ktorý vypracoval vo funkcii ministra školstva smutne známe Apponyiho školské zákony diskriminujúce národnostné menšiny v Uhorsku. Takmer päťstoročné pôsobenie šľachtickej rodiny Apponyiovcov sa v Oponiciach skončilo v roku 1945.²⁴

²² KRÁLIK, Peter, *História Oponíc*. 1995. s.131.

²³ KRÁLIK, Peter, *História Oponíc*. 1995. s.128.

²⁴ LACIKA, Ján, *Nitra a okolie*. 2003. s.88.

V parku pri kaštieli sa nachádzajú významné a vzácne dreviny či solitéry, fontána či tenisové antukové kurty založené samotnými Apponyiovcami čoby fanúšikmi Wimbledonu. Po smrti posledného majiteľa panstva grófa Henrika Apponyiho v roku 1935 kaštieľ spolu s panstvom kúpil veľkostatkár Ing. Vít Slezák. Tento v kaštieli s rodinou nielen býval, ale na príľahlom majeri hospodáril a zveľadil tunajšie vinice, rastlinnú a živočíšnu výrobu. V roku 1948 mu podnik znárodnili a skonfiškovali, kaštieľ slúžil na rôzne výučbové a politické účely.²⁵

2.3.5 Kostol sv. Petra a Pavla

Prvá zmienka o kostole je z roku 1244. Postavený bol pravdepodobne v priebehu 12. storočia a jeho pôvodnými patrónmi boli hradní rytieri z Malých Oponíc. Tento románsky kostol pokrytý slamou bol zrútený koncom 18. storočia. Na jeho mieste vyrástol v roku 1793 nový, klasicistický kostol sv. Petra a Pavla. Slávnu éru zažíval nielen pri svojom otvorení nitrianskym biskupom Františkom Xaverom Fuchsom, ale aj v nasledujúcich rokoch, kedy sväté omše v Oponiciach slúžili kňazi ako Hollý, Komlóssy, Kubicza či Valachy, ktorého ale doba skritizovala za dostavbu ťažkej kamennej veže kostola, čím začal kostol praskať a mať problémy so statikou a preto sú odvtedy vidieť v stropných prvkoch kostola oceľové výstuhy. Skvelý kronikár a farár v jednej osobe Jozef Lindenbauer zanechal toho veľa vo farských matrikách z konca 18. a začiatku 19. storočia. Vo vnútri kostola sa nachádza vzácny jednomanuálový organ, ktorý dala postaviť tunajšia grófka Žofia Sztárayová. V roku 1869 ho zhotovil organársky majster Ján Šaško z Brezovej. Manuálový rozsah organu je 54 kláves, ktoré boli pôvodne potiahnuté slonovinou a ebenovým drevom. Nástroj sa skladá z 620 pišťal. V chráme sa dodnes nachádza zopár vzácných liturgických predmetov, ako sú liturgický kalich od talianskej grófky Terézii Nogarolly, ktorá bola manželkou Antona Apponyiho, či vzácne bohoslužobné rúcha z 19. storočia od firmy Krickl&Schweiger Vienna.

²⁵ KRÁLIK, Peter, *História Oponíc*. 1995. s.129-130.

Zvony kostola sú vzácnosťou, pretože boli inštalované v roku vypuknutia prvej svetovej vojny. Posledný zvon v kostole pribudol v roku 1925. Pod kostolom sa nachádza sústava hrobiek rodín Bartakovič a Apponyi, verejnosti je však od roku 1993 prístupná iba apponyiovská hrobka s vchodom z južnej strany kostola. V kostole sa konávajú aj organové koncerty, na ktorých sa hrávajú skladby velikánov organovej hudby ako boli Baca, Händl či Bartholdy. Z monumentov kostola zaujme oratórium z južnej strany kostola a na jeho fasáde inštalované slnečné hodiny, veľmi pozoruhodná je plastika apponyiovského erbu nad vchodom do hrobky. Pravdepodobne pochádza z Bratislavy, vtedajšieho Apponyiho paláca, ktorý slúžil ako verejná Apponyiho knižnica. Po jej zrušení bol zosnímaný z priečelia, prevezený do Oponíc a tu umiestnený okolo roku 1846.²⁶

2.4 Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi

Územie obce Klátova Nová Ves sa nachádza v strednom Ponitří západného Slovenska. Leží medzi pohorím Trábeč a Nitrianskou pahorkatinou. V územnosprávnom členení je súčasťou okresu Partizánske a Trenčianskeho samosprávneho kraja, ale od mesta Topoľčany je obec vzdialená 13 km. Klátova Nová Ves je svojím charakterom podhorskou obcou a naprieč dedinou tečúcim potokom Vyčoma smerom od východu na západ. Leží pod dominantným vrchom Kostrín, ktorý sa nachádza za parkom a je zároveň hranicou severného úpätia Trábečského pohoria. Geologickým základom hnedozemných pôd v obci sú treťohorné sprašové nánosy.

Dominantou obce je kaštieľ s parkom, ktorý je pýchou celej klátovej doliny. Je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu. V súčasnosti ho užíva Štatistický úrad Slovenskej republiky v Bratislave ako svoje školiace stredisko.²⁷

²⁶ KRÁLIK, Peter, *História Oponíc*. 1995. s.42-43.

²⁷ SVORAD, Tibor, *Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi*. 2008. s.6-15.

2.4.1 Neobarokový kaštieľ

Neobarokový kaštieľ sa nachádza v centrálnej časti obce v údolnej nive potoka Vyčoma v anglickom parku pod vrchom Kostrín, ktorý bol v 19.storočí súčasťou lesoparku patriaceho ku kaštielu.

Kaštieľ býval vždy sídlom významnej zemepánskej rodiny patriacej medzi popredné rody stredného Ponitria. Bol svedkom mnohých udalostí miestnych zemepánov a panského honoru, počas existencie na ňom neboli spôsobené väčšie škody. Za dlhé roky svojho vývoja, stavebných úprav a rozmachu najviac utrpel, keď ho ku koncu II. svetovej vojny jeho majitelia opustili. V tom čase nemal svoju prirodzenú ochranu a bol napospas ľudskej neprajnosti a zubu času. Prekonal však aj toto obdobie a povstal, aby ukázal svetu opäť svoju malebnosť a krásu. Neobarokový kaštieľ prešiel od svojho zrodu troma základnými vývojovými etapami, ktoré zásadne ovplyvnili jeho architektonický charakter.²⁸

V prvej etape zrodu a vývoja nie je ešte možné hovoriť o kaštieli, ale iba o usadlosti, ktorá sa nachádzala pod vrchom Kostrín, kde sa usídlili rodinní príbuzní vlastníkov obce – Novoveskovci, a to zemepán Ondrej II. Novoveský, ktorý mal dvoch synov, Petra a Antona. Mladší zo synov Anton Novoveský dal v prvej polovici 15. storočia postaviť prízemnú budovu z dreva pre seba a svoju manželku Annu. Predpokladá sa, že to bolo na mieste neskoršieho barokového kaštieľa. Dedičom usadlosti aj s obytným domom sa stal Antonov jediný syn Ondrej III. s manželkou Žofiou. V rokoch 1517 až 1518 bol pôvodný obytný dom obnovený a prestavaný do podoby zemianskej kúrie. Odčlenila sa jeho hospodárska časť a zmenila sa dispozícia miestností, upravili sa podlahy, vnútorné steny boli čiastočne vymazané a vybielené, drevený krov bol chránený škridlovou strechou. V období renesancie bola rodová usadlosť vyhodnotená ako nevyhovujúce obydlie na ochranu pred Turkami. V druhej polovici 16. storočia bol na mieste starej nevyhovujúcej stavby postavený nový kamenný dom – hrádok, ako ochrana rodiny pred vonkajším nebezpečenstvom.²⁹

²⁸ SVORAD, Tibor, *Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi*. 2008. s.15-16.

²⁹ Tamtiež, s.16-19.

V druhej etape vývoja kaštieľa nastali omnoho podstatnejšie zmeny. V roku 1689 získal majetok nitriansky prisázný a riaditeľ tlačiarne pri Košickej univerzite Ján Huszár. Jeho syn Štefan s manželkou Teréziou dal na mieste starej budovy v rokoch 1725 – 1728 postaviť murovaný prízemný renesančný kaštieľ, ktorý oveľa viac zodpovedal nárokom bývania tej doby. Okolo roku 1800, kedy bol majiteľom Imrich III. Marczibányi (hlavný župan Trenčianskej stolice), bol renesančný kaštieľ prestavaný do barokoizujúcej podoby. Po predčasnej smrti jediného syna prestal župan Marczibányi prestal občasne chodiť a starať sa o Klátovu Novú Ves a kaštieľ. Až v polovici 19. storočia dal kaštieľ zrenovovať do klasicistickej podoby s nadstavbou druhého poschodia. Po roku 1872 sa kaštieľ stal majetkom Migazziovcou, vzhľadom k tomu, že mal iba 18 miestností a bol pre ich rodinu primálny, slúžil im iba ako prechodné bydlisko až do roku 1884. Pomerne rozsiahli veľkostatok s kaštieľom v Klátovej Novej Vsi gróf Viliam Migazzi predal barónovi Leopoldovi Hauptovi. V roku 1892 sa barón pustil do prestavby rodinného sídla, k pôvodnému barokovému kaštieľu pristaval štvorcovú dominantnú vežu, okrúhly schodiskový pavilón s pozdĺžnou polo elipsovitou reprezentačnou sálou a zimnou záhradou v neobarokovej podobe. Prebudovať dal aj okolie kaštieľa, upravil rozľahlý hospodársky areál, rozšíril a prebudoval park a celý objekt sa oplotil. Vzniklo tak veľkopanské sídlo zodpovedajúce spoločenskému postaveniu rodiny. Ich rodinný erb je dodnes súčasťou vonkajšej aj vnútornej výzdoby kaštieľa. Počas II. svetovej vojny bol kaštieľ terčom rabovania. Boli zničené a odcudzené cenné historické pamiatky a bohatá biblotéka z knižnice.³⁰

V tretej etape bol kaštieľ s hospodárskymi objektmi a parkom po II. svetovej vojne konfiškovaný do správy majetku československého štátu. V kaštieli sa za krátku dobu vystriedali viacerí užívatelia – Krajská politická škola a Domov dôchodcov, neskôr ho užívali Poľnohospodársky a zásobovací podnik, Základná škola, Materská škola, Jednotné roľnícke družstvo a Mestský národný výbor. Boli však aj obdobia, že kaštieľ nikto nevyužíval, čo značne prispelo k jeho devastácii a začal postupne chátrať. V roku 1971 bol vypracovaný doc. Zábojníkom zámer obnovy kaštieľa, v ďalšom roku bola asanovaná severovýchodná hospodárska časť prízemného traktu so sedlovými strechami. Rozhodnutím predsedu Slovenského štatistického úradu v Bratislave Ing.

³⁰ SVORAD, Tibor, *Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi*. 2008. s.19-27.

Jozefa Kollára bol v roku 1977 pre potreby rezortu štatistiky vybraný ako jeden z viacerých pamiatkových objektov práve kaštieľ v Klátovej Novej Vsi ako jeho účelové zariadenie. V rokoch 1978 až 1984 prebiehala jeho celková rekonštrukcia, následná kolaudácia bola v septembri 1985. Oficiálne otvorenie školiaceho strediska bolo v marci 1986, odvtedy je stredisko zamerané na organizovanie výchovných a vzdelávacích činností súvisiacich so zvyšovaním vedomostnej úrovne zamestnancov rezortu štatistiky.³¹

2.4.2 Park

Park okolo kaštieľa je zapísaný v súpise pamiatok iba jednou vetou: „Príľahlý, pôvodný anglický park“. Pôvodná usadlosť z prvej polovice 15.storočia nemala ešte vytvorené priestory pre oddych a kultiváciu ducha a tela, záujem jej užívateľov smeroval skôr o úžitkové využitie priestorov patriacej k usadlosti. Počiatky okrasnej záhrady možno umiestniť do obdobia okolo roku 1728. Park mal po dva hlavné a vedľajšie vstupy. Jeho celková rozloha bola vo výmere cca 5 ha. Po roku 1900 bol park obohatený prvkami parkovej architektúry, vybudovalo sa tu rameno na privádzanie vody do vybudovaného jazierka. V strede umelého ramena sa nachádzal drevený mostík, ktorý mal murované základy po oboch stranách koryta. Pri jazierku bol vybudovaný tenisový kurt, medzi potokom a prístupovou cestou drevený altánok na malom návrší a pri potoku malá kaplnka. Po II. svetovej vojne prešli park s hospodárskymi objektmi ako konfiškát do majetku československého štátu. Keďže sa parku už nedostávalo veľkej pozornosti, skleníky a zeleninová záhrada chátrali, až boli úplne zlikvidované. Slovenský štatistický úrad vykonal dôslednejšiu obnovu parku až v rokoch 1991-1993. Realizovala sa tu celková revitalizácia porastov vrátane osadenia nových kovových brán, obnovilo sa jazierko a čiastočne sa realizovala aj výsadba. Vo vegetačnom období kvitnú v parku cyklámen fatranský, áron škvrtnitý a snežienka jarná. Od tohto obdobia park opäť slúži svojmu poslaniu, je sprístupnený verejnosti a plní historicko-spoločenské funkcie. Neobarokový kaštieľ s príľahlým anglickým

³¹ SVORAD, Tibor, *Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi*. 2008. s.28-37.

parkom sa vďaka Štatistickému úradu SR zaradili medzi kultúrne pamiatky Slovenskej republiky, aby plnili svoju dôstojnú funkciu a zároveň slúžili potrebám jej užívateľov.³²

2.5 Archeologické náleziská v Bojnej

Obec Bojná leží v južnej časti Považského Inovca a sčasti na Nitrianskej pahorkatine, v údolí potoka Bojnianka. Jej názov má zrejme pôvod v praslovanskom slove „bojňa“, ktoré znamenalo usadlosť v blízkosti územia s vojenskou posádkou. Súčasťou Považského Inovca je taktiež dominantný vrch Marhát (758 metrov), nachádzajúci sa neďaleko obce. Chotár obce má dĺžku asi 9 km a šírku zhruba 4,5 km. Severozápadnú polovicu tvoria lesy a juhozápadnú orná pôda.

Cez Bojnú prechádza cesta z Topoľčian do Piešťan a je viac ako pravdepodobné, že niekde v týchto miestach bol kedysi aj dôležitý staroveký a neskôr aj stredoveký prechod zo stredného Považia na stredné Ponitrie. V Bojnej žije takmer 2 000 obyvateľov a počet stále narastá.

V severozápadnej časti obce sa nachádza hradisko Valy (Bojná I) v rozlohe 11 hektárov; leží na bočnom hrebeni Považského Inovca vo výške 390 – 430 metrov, jeho valy z vonkajšej strany dosahujú ešte aj dnes impozantnú výšku 8 – 10 metrov. Nad tiesňavou údolia potoka Bojnianky na kóte Hradisko (335 metrov) je zložené kruhové opevnenie so zdvojenou líniou priekopy a valu (Bojná II). Ďalšie zemné opevnenie leží na hrebeni východnej časti masívu Žihľavník (Bojná III); opäť ide o dve obranné línie pozostávajúce z priekopy a valu, pôvodne možno kruhové.³³

³² SVORAD, Tibor, *Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi*. 2008. s.33-37.

³³ OCÚ BOJNÁ. Obec Bojná [online]. 2007 [cit. 2011-12-26]. Dostupné z: <http://www.bojna.sk/zakladne-informacie.phtml?id3=31228>

2.5.1 Ranč pod Babicou

Ranč pod Babicou v Bojnej leží iba 44 km od Nitry, 10 km od Topoľčian, 26 km od svetoznámych termálnych kúpeľov Piešťany, 55 km od Bojníc, známych historickým zámkom, Palfyho hrobkou, zoologickou záhradou. Ranč pod Babicou ponúka komfortné ubytovanie pre 20 osôb. Reštaurácia s barom ponúka rybárske a poľovnícke špeciality. V areáli Ranča pod Babicou sa nachádzajú dva rybníky s možnosťou športového rybolovu, kde sa dá aj vlastnoručný úlovok pripraviť. Návštevník si tu môže zapožičať potrebné náčinie a ulovené ryby si vyčistiť a ugrilovať sám na mieste alebo poveriť zamestnancom Ranča. Nachádza sa tu aj chatové ubytovanie vo westernovom mestečku, ktoré pripomenie Divoký západ. Pre večerné posedenie slúži krb a ohnisko pre táborový oheň. Deti si tu nájdu príležitosť zabaviť sa na rôznych preliezačkách, hojdačkách na detskom ihrisku a v drevenom hrade, či poskakať si na trampolíne. V areáli je možné oddýchnuť si a načerpať energiu aj vďaka relaxačnej pyramíde. Na správnom ranči nesmú chýbať kone. Ranč pod Babicou vlastní niekoľko koňov a poníkov. Návštevníci môžu zažiť jazdu na koni, tí menší na poníkovi. Ranč je výnimočný aj vďaka mini – zoologickej záhrade, v ktorej môže návštevník nájsť pštrosov, rôzne druhy opíc, dokonca aj levov. Pre milovníkov turistiky ponúka okolitý les možnosť prechádzky a cykloturistiky.

2.5.2 Archeologické náleziská

Východné predhorie Považského Inovca je oblasťou so starou historickou tradíciou. Týka sa to aj obce Bojná, v minulosti vinohradníckeho mestečka.

Veľké výšinné hradisko Valy (Bojná I) sa nachádza v severozápadnej časti obce. Mohutné valové opevnenie zaberá asi 14 ha. Ďalšie dve fortifikácie v údolí Bojnianky a na hrebeni Žihľavníka (Bojná II a III) boli využité už v 2. a v 5. storočí po Kr. V 9. storočí boli opevnené a spolu s hradiskom Valy tvorili systém obrany veľmi dôležitých prechodov z Ponitria na Považie. Od roku 2004 tu Archeologický ústav SAV

v Nitre uskutočňuje výskum, počas ktorého sa našli a zdokumentovali mimoriadne dôležité pamiatky z obdobia počiatkov našich dejín. Dokumentujú o tom, že hradisko Valy pri Bojnej bolo v 9. storočí výrobným, obchodným a misijným strediskom a sídlom slovanskej elity. Vďaka porozumeniu vlády Slovenskej republiky sa od roku 2007 sa výskum rozšíril. V priestoroch Kultúrneho domu v Bojnej bola zriadená expozícia archeologických nálezov zo spomínanej lokality.

Väčšina získaných pamiatok patrí do doby Nitrianskeho kniežatstva z prvej tretiny 9. storočia, t.j. do obdobia pred rozvinutým veľkomoravským obdobím. Hradisko Valy spolu s významnými kniežacími dvorcami v neďalekej Nitrianskej Blatnici a v Ducovom existovalo aj v čase Veľkej Moravy. Hradisko zrejme zaniklo v priebehu 9. storočia, a to na základe zisteného požiaru opevnenia, početných nálezov zbraní a ukrytých pokladov.

Medzi najdôležitejšie objavy patria súbor pozlátených reliéfnych plakiet a bronzový zvon. Pozlátené plakety s kresťanskými reliéfmi pochádzajú z dreveného oltára. Texty na nich, písané po latinsky, sú prvými dokladmi použitia písma u stredoeurópskych Slovanov. Sú dôkazom pôsobenia kresťanstva na území Nitrianskeho kniežatstva už v čase pred pôsobením byzantskej misie Konštantína a Metoda na Veľkej Morave.

Zvony môžeme začleniť medzi atribúty kresťanskej tradície, ktoré do stredoveku sprostredkovalo staršie antické dedičstvo. Doklady ich používania môžeme zaradiť medzi pozoruhodné svedectvá počiatkov našich dejín.

Na hradisku Valy sa našli stovky kovových, najmä železných predmetov, ktoré patria k najväčším nálezom svojho druhu v strednom Podunajsku. Prítomnosť príslušníkov vyššej spoločenskej vrstvy a ich vojenskej družiny dokladujú pozlátené či zlatom alebo striebrom tuzované predmety, ako kovania opaska, konského postroja i závesy meča a ostrohy.

Zvyšky dielní a hotové výrobky poukazujú na kováčsku produkciu. Našlo sa ich viac ako 1000 kusov. Nástroje (kladivá, nákovy, pilníky, sekáče, sekerky, píly, atď.), náradie (radlice, krájadlá, kosačky), zbrane a výstroj (bojové sekery, hroty šípov, ostrohy,

atď.) ako aj predmety pre domácnosť (kovanie dverí, kľúče, nože, železný kotol, atď.) vykresľujú obraz vyspelého remesla, vojensťva a poľnohospodárstva.

Výskum na hradisku Valy pri Bojnej iste prinesie ďalšie informácie a nálezy, ktoré obohatia poznatky o dejinách našej vlasti.

Významné nálezy z Bojnej má v budúcnosti prezentovať archeopark. Obec ho plánuje zriadiť z eurofondov v spolupráci s Archeologickým ústavom a pamiatkarmi. Tento skanzen by mohol privolať veľa návštevníkov, ktorí by mali možnosť prezrieť si typickú slovanskú osadu s obytnými domami, dielňami, hospodárskymi stavbami, kostolom i cintorínom, ako aj s ukážkami tradičných remesiel. Išlo by o druhé archeologické múzeum v prírode na Slovensku, prvé vzniklo pred 20 rokmi na Liptovskej Mare a je turistami vyhľadávané.

Archeológovia plánujú zrekonštruovať do pôvodnej podoby zemnicu – tradičný slovanský dom zahĺbený do zeme. Chcú ho postaviť rovnakými postupmi, aké používali pôvodní obyvatelia tohto územia. Obec sa snaží z náleziska zaujať významné miesto v oblasti cestovného ruchu. V roku 2007 zriadila v kultúrnom dome malé múzeum prezentujúce nálezy. Podľa starostu Jozefa Vanča sa o Bojnú pre jej významnú históriu zaujímajú aj v Rakúsku, Nemecku, robila sa výstava v Českej republike, no stále sa usiluje o väčšiu propagáciu na Slovensku. Práve prezentácia náleziska a výstavba archeoparku by mala prilákať viac návštevníkov.

Od roku 2006 sa informovanosť o archeologických nálezoch v Bojnej stále zlepšuje. Napomohli tomu viaceré príčiny. Pre odborníkov vydal Archeologický ústav SAV v Nitre ďalšie, už druhé vydanie rozsiahleho zborníka vedeckých štúdií o bojníanskyh nálezoch. Aj v iných vedeckých publikáciách začali vychádzať odborné state a články o tejto problematike. V najnovšej práci historika Matúša Kučeru o slovenských dejinách sa už Bojná objavila ako dôležitá historická lokalita. Aj vďaka tomu začali v časopisoch i dennej tlači vychádzať desiatky článkov a rozhovorov. O Bojnej bolo možné počuť v rozhlasových reláciách a na viacerých televíznych staniciach, dokonca zahraničných, bežali programy o Bojnej. Okrem prelomovej výstavy o Bojnej v Ponitrianskom múzeu v Nitre v roku 2006 sa návštevníci mohli pokochať pohľadmi na bojníanske archeologické nálezy na rôznych výstavách v Brne, Bratislave a najnovšie aj v Komárne. Stála expozícia bojníanskyh nálezov je otvorená

v Bojnei po celý rok a každoročne je dopĺňaná o nové objavy. Bojná sa dokonca ocitla na poštových známkach, má tiež svoju medailu a ku koncu roka 2011 sa majú bojnianske motívy objaviť aj na zlatej minci. Medzi darmi, ktoré vláda Slovenskej republiky odovzdala v roku 2010 vo Vatikáne pápežovi Benediktovi XVI. našla svoje miesto aj kópia bojnianskej plakety. O bojnianskom zvone bol nakrútený umelecký videofilm, ktorý si môžu diváci pozrieť aj na internete. Dnes sú už o nálezoch v Bojnei dobre informovaní všetci domáci odborníci a veľa zahraničných historikov, archeológov aj naša kultúrna verejnosť. Ostáva dúfať, že sa táto vysoká miera informovanosti zainteresovaných premietne aj do ich väčšej starostlivosti o záchranu tohto kultúrneho dedičstva na Slovensku.³⁴

2.6 Čertova pec

Čertova Pec sa nachádza na úpätí vrchu Nad Lipovníkom, približne 1,5 km severozápadne od obce Radošina v polohe Horný Pertovič, pri ceste II. triedy smerom na Piešťany. V oblasti sa nachádza známa jaskyňa a motorest rovnomerného mena. Čertova pec môže byť taktiež vhodný cieľ na cykloturistiku.

2.6.1 Jaskyňa Čertova pec

Čertova pec je verejnosti voľne prístupná malá krasová jaskyňa a prírodná pamiatka, ktorá sa nachádza v pohorí Považského Inovca. Patrí do katastrálneho územia obce Radošina v okrese Topoľčany. Za prírodnú pamiatku bola vyhlásená v roku 1994 na rozlohe 11,44 ha, bez ochranného pásma. Jaskyňa je prístupná pre návštevníkov za účelom poznávania jej prírodných a historických hodnôt. Málokto z nich však vie, že v nej boli nájdené najstaršie známky jaskynného osídlenia na Slovensku.

³⁴ JANOŠÍK, Jiří, *Bojniansky zázrak*. 2011. s.59.

Jaskyňu pod slovenským názvom Csertowa Pecz spomína vo svojej knihe *Notitia Hungariae novae historico geographica* vydanej roku 1742 už Matej Bel. V monografii Nitrianskej župy vydanej v roku 1898 sa uvádza pod maďarským názvom Ördögkemenche (slovensky Čertova pec). Jaskyňu preskúmal PhDr. Juraj Bárta CSc. z Archeologického ústavu SAV Nitra v rokoch 1958 - 1961. V roku 1981 bola vyhlásená za chránený prírodný výtvor. Na prírodnú pamiatku bola vyhlásená v roku 1994 s novelizáciou z roku 2008.

Čertova Pec slúžila ako jaskynné sídlisko lovcov v staršej dobe kamennej. Výskumom sa zistilo, že išlo o viacvrstvové osídlenie, bola obývaná človekom neandertálskeho typu. Je to najstaršie známe jaskynné osídlenie na Slovensku. Štiepané a retušované kamenné nálezy a ulitníky, ktoré boli nájdené v tejto lokalite, možno spájať s nálezmi z oblasti Čierneho mora.

Čertova Pec patrí medzi tunelovité jaskyne a je obojstranne priechodná. Jej západný bránovitý portál je obklopený bralovitými výčnelkami a otvára sa v približne dvanásť metrovom vápencovom brale. Je široká 4,5 m a vysoká 5,3 m. Pri dĺžke 27 m je priemerne 6 m široká a jej maximálna výška je 4,6 m. Smerom k východnému vchodu sa jej výška znižuje. Vnútorňý priestor je osvetľovaný oknovitým otvorom na severnej strane. Vytvorená bola krasovatením dolomitického vápenca, vznikla pri niekdajšej vyššej eróznej báze Malého jarku, je teda potočného pôvodu.

Predstavuje vzácnu archeologickú a paleontologickú lokalitu s dokladmi o viacnásobnom paleolitickom osídlení. Pri jaskyni sa nachádza motorest s rovnomenným názvom.³⁵

³⁵ KLČO, Marián, Ján LUKAČKA, Helena GREŽDOVÁ et al., *Knižka o Radošine*. 2002. s.128.

2.7 Rotunda sv. Juraja v Nitrianskej Blatnici

Obec Nitrianska Blatnica sa nachádza v západnej časti Topoľčianskeho okresu. Z hľadiska prírodných pomerov sa obec nachádza v severozápadnom výbežku Podunajskej pahorkatiny a juhozápadnom výbežku Považského Inovca. Jej plocha zaberá 1439 ha. Základnými morfológickými znakmi územia je jeho plochosť a relatívne malá členitosť v oblasti Nitrianskej pahorkatiny a väčšia členitosť v oblasti Považského Inovca. Dominantou zaujímavosťou je vyvýšenina na pravobreží Blatnice, na ktorej stojí farský kostol a bývalý kaštieľ s okolitou hospodárskou zástavbou.

V severozápadnej časti katastra na svahoch Marhátu sa nachádza významná kultúrna pamiatka Kostol sv. Juraja a priamo pod ním rozsiahla lúka s názvom Púšť. Na oboch zaujímavostiach sa v rokoch 1974 a 1976-1980 uskutočnil archeologický výskum, ktorého výsledky priniesli informácie o tunajšom civilizačnom vývoji v praveku, včasnom a vrcholnom stredoveku.³⁶

2.7.1 Rotunda sv. Juraja

Pri doterajších poznatkoch archeológie o vývoji osídlenia v okolí Nitrianskej Blatnice dominuje výskum vo vnútri a širšom okolí Kostola sv. Juraja, ktorý dnes stojí už len ako solitér približne 5 km od intravilánu Nitrianskej Blatnice. Výsledky výskumu ukázali, že po osídlení v dobe bronzovej sa ďalšie stopy významných ľudských aktivít objavujú už od včasného stredoveku.

Kostolík so zaužívaným označením Jurko je tradičným miestom svätajurských pútí, ktoré sa konajú každoročne 24. apríla s účastníkmi najmä z okolitých častí Považia a Ponitria. Toto známe sakrálné miesto s kostolíkom zaznamenáva vojenské mapovanie

³⁶ KAŠNÝ, Jozef, Alexander RUTTKAY, Ján LUKAČKA et al., *Nitrianska Blatnica 1185-2010*. 2010.s.6-12.

za vlády rakúskeho cisára Jozefa II. v rokoch 1782-1785. Kostolík St. Georg nad Nitrianskou Blatnicou je umiestnený aj na Lipského mape Uhorska z r. 1802. Staršia literatúra uvádza, že kostolík dala postaviť v roku 1530 Mária Thurzová na pamiatku svojho manžela Františka, ktorý padol v bitke pri Moháči. Inú verziu vzniku uvádza nitrianska župná monografia z roku 1903, ktorá hovorí, že kaplnku dal vraj postaviť asi pred 300 rokmi mních pochádzajúci z Francúzska. Ten mal údajne založiť aj školu pre deti z blízkeho okolia. V nitrianskej župnej monografii je aj zmienka, že školu pri Kostolíku sv. Juraja mal v detstve navštevovať ostrihomský primas Ján Scitovský.³⁷

Od vzniku Rotundy sv. Juraja až do dnešnej doby sa striedali obdobia väčšieho či menšieho záujmu o jej funkciu a využitie. Hlavnú zásluhu na objavení staršej histórie rotundy mal kňaz František Jurík, ktorý prišiel za správcu farnosti do Nitrianskej Blatnice v roku 1969. Až na základe jeho listu z 12. 3. 1973, v ktorom informuje Slovenský ústav pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave, že mieni na rotunde vykonať niektoré reštaurátorské práce, sa začali kompetentné miesta zaujímať o túto pamiatku. Pamiatkový výskum bol realizovaný už v roku 1973 Slovenským ústavom pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody stredisko Bratislava. Na základe podrobnej obhliadky a základného zisťovacieho výskumu došlo k zásadnej zmene v historickom a slohovom zariadení rotundy, pretože jej vznik bol posunutý do románskeho obdobia.³⁸

V roku 2010 sa v interiéri rotundy vykonávali reštaurátorské práce, pričom ich rozsah bol zameraný na postupné odstraňovanie vrstiev náterov a omietok z opráv a úprav interiéru v nedávnej i dávnejšej minulosti až na odkrytie najstarších zachovaných omietok. Práce priniesli nové nálezy, ktoré spresnili a doplnili poznatky o celkovom stavebnom, ako aj historickom vývoji Rotundy sv. Juraja. Najdôležitejším nálezom bol objav okna, ktoré je nespochybniteľne pôvodným oknom najstaršej stavebnej hmoty rotundy. Nachádza sa približne v horizontálnom strede pôvodného múru v jeho juhozápadnej časti. Vo vnútri okna je kompletne zachovaný sled vývoja omietkových úprav. Dôležitosť nálezu okna je novým prameňom informácií z najstaršej

³⁷ KAŠNÝ, Jozef, Alexander RUTTKAY, Ján LUKAČKA et al., *Nitrianska Blatnica 1185-2010*. 2010. s. 15-16.

³⁸ Tamtiež, s. 168-169.

fázy existencie rotundy i v širšom kontexte vývoja sakrálnej architektúry na Slovensku. Prof. Alexander Ruttkay na základe výsledkov archeologického výskumu z rokov 1974 – 1980 v Nitrianskej Blatnici vyslovil názor, že stavba je postavená na starších predrománskych základoch. Súčasná úroveň poznania s nálezom okna nás oprávňuje k názoru, že aj kamenné múry rotundy vznikli už v predrománskom období. Baroková prestavba, ktorá bola vykonaná v poslednej štvrtine 18. storočia navýšila korunu kamenného muriva. Zrušila víťazný oblúk zo 16. storočia, ktorý bol nahradený vyššie položeným barokovým oblúkom. Počas reštaurátorských prác boli odkryté maliarske fragmenty, ktoré sa nachádzali na najstarších omietkových vrstvách. Objavené fragmenty umožnili čiastočne vytvoriť aspoň hypotetický obraz o charaktere a vývoji zaniknutej výtvarnej výzdoby interiéru rotundy.³⁹

Rotunda je súčasťou Stojslavovho náučného chodníka začínajúceho v obci Nitrianska Blatnica.

³⁹ KAŠNÝ, Jozef, Alexander RUTTKAY, Ján LUKAČKA et al., *Nitrianska Blatnica 1185-2010*. 2010. s. 178.

3. MOŽNOSTI VYUŽITIA VYBRANÝCH LOKALÍT

Táto kapitola nám približuje možnosti využitia cestovného ruchu v daných oblastiach. Ku každej z lokalít, ktoré berieme ako jeden z divov cestovného ruchu okolia Topoľčian, je pridelený opis a informácie na základe vlastných skúseností, ako by bolo možné dané miesto využiť čo sa týka výletu, prípadne strávenia dlhšieho času a odreagovania sa.

3.1 Duchonka a okolie

Rekreačná oblasť Duchonka (obr.1) sa nachádza asi 17 km od okresného mesta Topoľčany. Patrí medzi najobľúbenejšie lokality ľudí z okolia Topoľčian, prevažne v letných mesiacoch. Okrem priehrady, v ktorej sa dá okrem kúpania využiť aj člnkovanie, surfovanie či vodné bicyklovanie zaujme najmä tzv. "Veľká pláž", ktorá sa nachádza v severozápadnej časti priehrady. Časť priestoru pozostáva z piesku, kde si môžu športoví nadšenci zahrať plážový volejbal či futbal, k jej výbave patria aj stolnotenisové stoly a hojdačky pre najmenších. Túto časť priehrady lemujú stánky s občerstvením. Každoročne sa tu začiatkom augusta koná hudobný festival, ktorý navštevujú ľudia z celej Slovenskej, ale aj Českej republiky. V tomto čase býva naplnený aj autokemping, ktorý slúži ako stanové mestečko. Priestor Veľkej pláže slúži v obdobiach mimo konania festivalu ako dejisko rôznych kultúrnych či zábavných podujatí.

Blízko priehrady sa nachádza areál s názvom Duchonka Land, v ktorom je možné organizovať školenia a kurzy, sú tu dokonca svadobné priestory a sála a firmy môžu využívať areál na teambuildingové akcie či športové hry pre svojich zamestnancov. V letných mesiacoch sa zasa potešia tí najmenší, pre ktorých sa tu realizuje detský tábor či školy v prírode.

Obr. 1: Vodná nádrž v rekreačnej oblasti Duchonka

Zdroj: archív autora, 2011

Na opačnej strane priehrady sa nachádzajú dve diskotéky, na ktorých prevláda bohatý nočný život. Lesy ponúkajú príjemné prechádzky prírodou, prípadne turistiku po vyznačených chodníkoch. V oblasti sa nachádzajú aj cyklotrasy. Na svoje si prídu aj priaznivci hubárčenia.

V rekreačnej oblasti Duchonka sa nachádza aj športový areál, ktorý ponúka na prenájom tenisové kurty, volejbalové ihrisko a minigolf. Pre turistických nadšencov je tu pripravený náučný chodník, ktorý vedie z osady Duchonka do osady Kulháň. Vedie cez pohorie Považského Inovca a je dlhý 5,8 km, má 60-metrové prevýšenie a jeho trasa vedie prevažne asfaltovou cestou, takže je vhodný na fyzicky nenáročné prechádzky.

Pre nadšencov kultúrnych pamiatok je možnosť navštíviť Lovecký kaštieľ, prípadne pamätník padlým v SNP a obetiam druhej svetovej vojne, ktorý sa nachádza na rázcestí smerom od rekreačnej oblasti k osade Duchonka.

Lovecký kaštieľ dnes slúži ako rekreačné a školiace stredisko Ministerstva vnútra SR.

3.2 Topoľčiansky hrad

Topoľčiansky hrad (obr. 2) sa nachádza pri malej obci s názvom Podhradie. Z pohľadu okresu Topoľčany má dobrú dopravnú dostupnosť, autobusy z Topoľčian aj cez víkendy chodia približne každé 2 hodiny, väčšina návštevníkov však využíva automobilovú dopravu. Parkovanie v obci je možné na dvoch miestach, jedno sa nachádza pri miestnom cintoríne a druhé približne o 200 metrov vyššie v obci pri miestnom pohostinstve a penzióne, o ktorom je viac písané v ďalšej kapitole diplomovej práce. Z parkoviska pri cintoríne vedie na hrad o niečo dlhšia a náročnejšia cesta, čo ocenia hlavne vyznávači náročnejších turistických výletov. Cesta vedie do strmého kopca popri skalách a z parkoviska ste pri hrade približne za polhodinu. Druhý prístup je o niečo jednoduchší, aj keď záverečná časť cesty k hradu je totožná s prvým prístupom, čiže náročnejšiemu výstupu do strmého kopca sa nedá vyhnúť. Pre prípad, že by si niekto nebol istý ako sa k hradu dostať, obe prístupové cesty z obce vedú po vyznačených chodníkoch. Na samotný hrad treba ísť do riadne strmého kopca, výhľad z neho je však na nezaplatenie. Je vidno takmer celý topoľčiansky okres a v prípade dobrého, na výhľad vhodného počasia aj do susedných okresov.

Pri vstupe do areálu hradu prechádzame cez veľkú kovovú bránu a dostávame sa do časti hradu zvanej predhradie.

Hrad prechádza výraznou rekonštrukciou, ktorá začala v auguste 2009. Hlavným cieľom rekonštrukcie je záchrana pamiatky a jej sprístupnenie pre verejnosť ako kultúrno-historického exponátu a za účelom vytvorenia podmienok pre bezpečný pohyb návštevníkov, ich oboznámenie sa s dejinami a významom pamiatky.

Priestor hradného nádvorja bol pri rekonštrukcii očistený a zvyšné skaly, ktorými bol zasypaný, boli odstránené. V tomto priestore sa vytvoril amfiteáter s lavičkami dookola nádvorja a v blízkej budúcnosti sa tu plánujú organizovať kultúrno-spoločenské podujatia.

Pri rekonštrukcii bol taktiež obnovený drevený most ponad priekopu, ktorým sa návštevníci dostanú na nádvorie až k vyhliadkovej veži. Vybudované bolo taktiež nové

drevené schodisko, ktoré umožňuje návštevníkom dostať sa k západnej časti hradu, ktorá slúži ako vyhliadkový bod hradu.

Obr. 2: Topoľčiansky hrad

Zdroj: archív autora, 2011

Momentálne prebieha rekonštrukcia hradnej veže, ktorá bude zabezpečovať plynulý a bezpečný pohyb návštevníkov s možnosťou unikátneho výhľadu na okolie.

Projekt je spolufinancovaný z fondov Európskej únie, Nórskeho finančného mechanizmu a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Okolie hradu ponúka možnosť športového vyžitia najmä v zimnej sezóne. V blízkosti hradu je svah, ktorý môžu návštevníci využiť na lyžovanie, snowboardovanie, či sánkovanie a k nemu je sprevádzkovaný lyžiarsky vlek s bufetom na konci svahu, kde sa môžu návštevníci občerstviť.

3.3 Historické pamiatky v Oponiciach

Obec Oponice sa nachádza približne 13 km od mesta Topoľčany, smerom na Nitru. Je dobre dostupná autobusovými spojmi z Topoľčian. Je veľmi bohatá na kultúrne pamiatky, ktoré si naozaj netreba nechať ujsť. Patrí medzi ne Oponický hrad z 13 storočia, malý renesančný kaštieľ, v ktorom dnes sídli poľovnícke múzeum, veľký renesančný kaštieľ- bývalé rodové sídlo Apponyiovcov, či kostol sv. Petra a Pavla.

Vo veľkom renesančnom kaštieli je knižnica (obr.3), v ktorej sa nachádzajú skvosty svetovej literatúry, ktoré zozbieral rod Apponyiovcov. Návštevníci tam môžu nájsť knihy od rôznych svetovo-známych autorov napríklad Dumasa, Schillera, Goetheho, Leonarda da Vinciho či dokonca Sokrata. Z jazykov prevláda taliančina, ale niektoré diela sú písané v nemčine, angličtine, latinčine a hebrejčine. Čo sa týka žánrov, každý návštevník si prídje na svoje. Sú tu knihy aj z oblasti stavebníctva, bosoráctva a medicíny. Je možné si prezrieť knižnicu s odborným výkladom. Kaštieľ má v ponuke aj nočné prehliadky knižnice pri tlmenom svetle sviečok. Zaujímavosťou si môžu prelistovať ktorúkoľvek knižku, musia mať však na rukách biele rukavičky. Nachádza sa tu i biliardový stôl, na ktorom kedysi spievala a tancovala Josephine Bakerová. Tento kaštieľ v minulosti navštívili známe osobnosti ako Thomas Cardeza, majiteľ šperku známeho ako srdce oceánu, ktorý zostal na dne oceánu pri potopení slávneho Titanicu alebo indický maharadža.

Okrem nádherného zrekonštruovaného kaštieľa a bohatej a vzácnjej zbierke kníh sa návštevníci môžu tešiť na sedemhektárový anglický park so vzácnymi drevinami, deti sa potešia detskému ihrisku, a aj tí náročnejší hostia uvítajú komfortné služby hotelového komplexu.

V roku 2007 kúpila spoločnosť I&P kaštieľ v Oponiciach. Po troch rokoch dostal novú tvár a od júna 2010 slúži hotelovým hosťom. Denne sa na nej podieľalo okolo 80 ľudí a dnes je stavba hotová. Hotelový komplex ponúka ubytovanie pre 150 ľudí, disponuje vynikajúcou reštauráciou, salónikmi a v pivniciach kaštieľa sa zriadila vinotéka. Na rekreáciu a oddych slúži wellness, bazén a tenisové kurty, ktoré dokážu

uspokojiť snád' aj tú najnáročnejšiu klientelu. Komplex je obľúbeným miestom na uskutočňovanie svadieb a iných osláv.

Obr. 3: Knižnica vo veľkom renesančnom kaštieli

Zdroj: archív autora, 2011

Na Oponický hrad vedie v súčasnosti turistický chodník z obce, rezkým krokom sa k nemu dá dostať približne za polhodinku. Samotný hrad sa ukazuje ako majestátne kamenné sídlo týčiace sa z Tribečského. Pri vstupnej bráne do parku veľkého kaštieľa sa nachádza informačná tabuľa o hrade v troch jazykoch, kde sa turisti môžu dozvedieť o tejto dominante.

V roku 2000 skupina nadšencov založila v Oponiciach Občianske združenie Apponiana, ktorého cieľom bolo zachrániť Oponický hrad. Vďaka tomuto združeniu sa podarilo vyčistiť hrad od rôznych náletových stromov a drevín, ktoré vyrastali z múrov hradby a pravidelným kosením týchto škodlivých porastov zabrániť deštrukcii hradu.

Okrem snahy zachovať čo najviac z hradného areálu hŕstka nadšencov sa pokúša budovať zborenú juhozápadnú vežu „Tereš“, kedysi významnú dominantu hradu.

3.4 Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi

Klátova Nová Ves je obec vzdialená od Topolčian približne 13 km. Čo sa týka autobusovej dopravy, je trochu menej prístupná, spoje z Topolčian nie sú príliš časté. Obec sa oplatí navštíviť hlavne kvôli barokovému kaštieľu a príľahlému anglickému parku.

Kaštieľ (obr. 4) sa nachádza uprostred parku, ktorý je oddelený od ostatnej dediny ohradou. Skladá sa z dvoch častí, tzv. novej a starej časti. Ide o dvojpodlažnú budovu do tvaru písmena U. Zo severozápadnej strany je ku kaštieľu pristavaný neobarokový pavilón. V novšej časti sa nachádza slávnostná sieň, kde je možné sobášiť. Z kaštieľa je v súčasnosti školiace stredisko štatistického úradu, ktorý sa stal jeho majiteľom v roku 1977 a v tom roku sa začalo s jeho nákladnou obnovou a rekonštrukciou. Pre svoju vysokú hodnotu bol neskôr zapísaný spolu s areálom do zoznamu národných kultúrnych pamiatok. Kaštieľ nie je verejnosti prístupný, takže dovnútra sa nedá dostať. Určite však stojí za to pozrieť si ho aspoň z vonku.

Obr. 4: Kaštieľ v Klátovej Novej Vsi

Zdroj: archív autora, 2011

Príľahlý pôvodný anglický park je verejnosti prístupný, jeho brány sa uzamykajú o ôsmej hodine večer. V parku sa každoročne organizuje na medzinárodný deň detí akcia s názvom Cesta rozprávkovým lesom. Už pri vstupe do parku deti vstupujú cez bránu, ktorú strážia zbrojnoši. Rozprávkové bytosti majú pre deti pripravené súťažné disciplíny, deti sa môžu zabaviť na populárnych atrakciách, šmýkačke, lezeckej stene i skákacom hrade.

3.5 Archeologické náleziská v Bojnej

Zo siedmich divov okolia Topoľčian má Bojná najlepšie autobusové spojenia. Od okresného mesta je vzdialená asi 10 km a dá sa sem z neho dostať každú chvíľu. Pri obci sa nachádzajú archeologické náleziská, v miestnom kultúrnom dome archeologické múzeum a na okraji obce zaujímavý ranč.

Archeologické nálezisko sa nachádza pár kilometrov od obce, v časti zvanej Valy. Archeológovia tu odkrývajú významné staroslovenské hradisko z Pribinových čias. Bojná bola jednou z mála oblastí, kde po zániku už nepokračovalo trvalé osídlenie a zničené hradisko postupne upadlo do zabudnutia aj so všetkým bohatstvom. Z tohto dôvodu je úžasným zdrojom poznania pre dnešnú archeológiu, podobne ako napr. Pompeje. Škoda je len, že skôr ako sa spamätali archeológovia, objavili Bojnú rôzni hľadači pokladov, ktorí sa zmocnili najzaujímavejších nálezov. Na druhej strane však treba povedať, že napr. slávne pozlátené plakety boli nájdené práve takýmto hľadačom, ktorý plakety odovzdal.

Staroslovenské hradisko je obličkového tvaru a okolo celého areálu sa vinie veľmi dobre zachovaný val, ktorý dosahuje na vnútornej strane výšku 3-5 metrov a z vonkajšej až 10 metrov. Pred valom je predsunutá priekopa. Celkovo bolo opevneniu na západnej strane venované omnoho viac času. Neobvyklé umiestnenie brán na pozdĺžnej osi hradiska a zároveň na ceste z Ponitria na Považie nasvedčuje tomu, že Bojná mala zrejme okrem iného aj funkciu akejsi Mýtnej stanice. Každý, kto chcel prejsť cez tento

dôležitý horský priechod, nemohol obísť Bojnú, musel sa tu zastaviť, zaplatiť a zároveň mal priestor na ponúknutie svojho tovaru, či zakúpenie iného.

Z lokality Bojná – Valy I. pochádza 5 depotov, súbor plakiet, zvon a množstvo drobnejších nálezov. Výsledky archeologických výskumov na hradisku v Bojne si v budúcnosti budú môcť vlastnoručne ohmatať aj návštevníci obce alebo samotnej lokality, pretože archeológovia tu chcú spoločne s obecným úradom vybudovať repliky slovanských obydlí a archeoskanzen, v ktorom dokonca metódami experimentálnej archeológie vybudujú časť veľkomoravskej osady. Chcú tiež zrekonštruovať jeden zo slovanských domov. Malo by ísť o bežný štandardný slovanský dom, tzv. zemnicu. Boli to malé domčeky, v pôdoryse veľké približne tri krát tri metre. Pozostávali z veľkého kamenného kozuba a ležoviska a vzhľadom k tomu, že ľudia v tom čase trávili väčšinu času vonku, v chalupách sa len varilo a spalo. Všetky významné z Bojne má v budúcnosti prezentovať archeopark, ktorý plánuje obec zriadiť z eurofondov.

Priamo v obci sa nachádza archeologické múzeum, v ktorom si môžu návštevníci pozrieť vzácne nálezy. Múzeum je otvorený každý pracovný deň striedavo do štvrtej, či šiestej poobede.

Na okraji Bojne sa nachádza veľmi známy Ranč pod Babicou, ktorý je každoročne navštevovaný veľkým množstvom turistov. Na ranč sa dá dostať veľmi jednoducho, trasa je dobre označená. Samotný ranč sa rozkladá na veľkej ploche. Pred areálom je veľké parkovisko, na ktoré je bezplatný vstup. V prípade naplnenia parkoviska je možnosť parkovať oproti cez hlavnú cestu. Vstup do areálu je voľný, platí sa iba vstup do mini – zoologickej záhrady. V samotnom areáli sa nachádza reštaurácia, dva rybníky a westernové mestečko.

V strede veľkého rybníka je umiestnená voliéra s dvoma levmi (obr. 5). Prístup k nej je cez lávku a keďže tento priestor ešte nie je súčasťou mini – zoologickej záhrady, máte možnosť si zdarma pozrieť párik levov zblízka.

Druhý rybník je menší, je tu možnosť vlastnoručne si uloviť pstruhy, ktoré vám v blízkej reštaurácii môžu pripraviť na obed. Lov rýb je možný po celý týždeň okrem zimných mesiacov. Návštevníci si môžu zapožičať rybárske náčinie priamo na ranči,

ulovené ryby sa potom odvážia na určenom stanovisku. Môže si ich sám vyčistiť a ugrilovať, prípadne túto prácu nechať na pracovníkov ranča. Westernové mestečko pripomína divoký západ, dá sa tu ubytovať v chatkách.

Obr. 5: Westernové mestečko na Ranči pod Babicou

Zdroj: archív autora, 2010

V tejto časti areálu je vytvorená aj atrakcia, kde sa môžu návštevníci povozit' na koňoch a je tu vybudovaná malá dráha pre motokáry. Pre spestrenie večerného posedenia slúži krb a ohnisko pre táborový oheň, pri ktorom sa nachádza drevený altánok s grilom, v ktorom si môžu návštevníci ugrilovať na čo majú chuť. Pre deti sú pripravené preliezačky a hojdačky na detskom ihrisku, drevený hrad a trampolína. Ďalej sa tu dá nájsť aj relaxačná pyramída, v ktorej si môžete oddýchnuť a načerpať energiu.

Pri okraji ranča je vybudovaná mini – zoologická záhrada, do ktorej sa platí symbolické vstupné a dajú sa tu vidieť rôzne zvieratá, od pštrosov, lám, rôznych druhov vtáctva a hydiny až po ťavy a opice.

Okolité lesy ranča ponúkajú možnosť turistických prechádzok a cykloturistiky.

3.6 Čertova pec

Oblasť s názvom Čertova Pec je menej známe, o to však zaujímavejšie miesto. Nachádza sa na hlavnom ťahu medzi Topoľčanmi a Piešťanmi, patrí pod správu obce Radošina, od ktorej je vzdialená približne tri kilometre. Pri hlavnej ceste sa nachádza autobusová zastávka, od ktorej je to približne sto metrov k motorestu s rovnomeným názvom Čertova Pec. Pri motoreste sa nachádza malá farmička so zvieratami, ktoré tu žijú v tzv. zvieracej obore, čomu sa potešia najmä tí najmenší. Je tu aj možnosť stanovania.

Od motorestu sa dá vybrať vyznačeným chodníkom smerom na Piešťany a približne po piatich minútach chôdze sa dostávame k samotnej jaskyni (obr. 6), ktorá je od roku 1981 zaradená medzi chránené prírodné pamiatky. Bola útočiskom lovcov v dobe kamennej, našli sa tu najstaršie známky jaskynného osídlenia na Slovensku. Dlhá je približne 27 metrov a dá sa cez ňu prechádzať. Je to skvelý výlet hlavne pre deti, ktoré sa môžu pozrieť, v akom prostredí žil neandertálsky človek.

Obr. 6: Jaskynné osídlenie Čertova Pec

Zdroj: archív autora, 2011

V okolí jaskyne sa nachádzajú aj turistické chodníky, je tu možnosť ísť napr. na sedlo Havran, na ktorý sa od jaskyne dostaneme sledovaním modrej značky a ide asi o hodinový výlet.

Ak by návštevníci nemali záujem o túru, môžu navštíviť neďalekú obec Radošina, v ktorej sa nachádzajú vínne pivnice a je tu aj možnosť ochutnávky vín. V obci sa nachádza nemrznúce jazierko a v roku 1963 tu vznikol známy ochotnícky divadelný súbor Radošinske naivné divadlo (RND) pod vedením pána Stanislava Štepku.

3.7 Rotunda sv. Juraja v Nitrianskej Blatnici

Rotunda sa nachádza v obci Nitrianska Blatnica. Obec sa tiahne popri hlavnom ťahu cesty z Topoľčian do Piešťan, autobusové spojenie z Topoľčian ako aj z Piešťan je výborné. Pri použití vlastnej automobilovej dopravy je možnosť parkovania priamo v obci pri kostole, odtiaľ vedie približne hodinová pešia túra. Ďalej je možnosť parkovania na konci asfaltovej cesty k rotunde. Odtiaľ čaká návštevníka ešte približne polhodinová prechádzka. S výnimkou zimných mesiacov sa dá využiť aj neudržiavaná cesta, ktorá vedie až k lúke, ide o miesto bývalej horárne a odtiaľ je to do rotundy len približne 5 minút. Najlepším riešením je zlatá stredná cesta, čiže zaparkovať na konci asfaltovej cesty a zvyšok cesty sa vybrať pešo. Cesta prechádza krásnym lesíkom, asi v jej polovičke sa nachádza horáreň. Niekoľko metrov za ňou je lúka, ktorú domáci nazývajú „púšť“. K rotunde vedie palisádový vstup, sú pri nej pripravené lavičky pre pútnikov a hneď za ňou je vidno kalváriu. Táto stavba bola pôvodne rotunda, neskoršími prestavbami a prístavbami sa zmenila na kostolík (obr. 7). Keďže je zasvätená sv. Jurajovi, domáci ju volajú aj familiárne – „Jurko“. Kostolík je známy ako pútnické miesto a je veľmi často navštevovaný turistami. Rotunda bola dominantou samoty, ktorá sa nazývala lokalita Ďurko. Táto dostala pomenovanie podľa kostolíka sv. Juraja. Nad kostolíkom sa nachádza baroková kalvária.

Vedľa kostolíka nájdeme prístavbu, tzv. pustovňu, kde vraj kedysi bývali pustovníci. Za rotundou sa nachádza studnička s pitnou vodou, kde sa môžu návštevníci ovlažiť, prípadne zhasiť smäd.

Zaujímavosťou pre turistov, ktorí idú na "Jurka" by mohli byť i dva zaujímavé objekty v obci Nitrianska Blatnica. Jedným je renesančný kaštieľ a druhým mohutný kostol.

Pre návštevníkov, ktorí obľubujú túry, je výborným tipom výlet na Marhát. Marhát je vrch nachádzajúci sa severne od Nitrianskej Blatnice v pohorí Považský Inovec. Najľahší prístup k nemu je po zelenej a žltej turistickej značke. Od kostola vedie zelená značka smerom do hôr, nasledujúce dva kilometre turistov značka zavedie na cestičku medzi poľami. Zo začiatku ide o veľmi jemné stúpanie a turisti si môžu vychutnávať krásne vyčistené lesy a príjemné prostredie. Ďalšia časť cesty je už mierne nepríjemná prudším stúpaním, ale následne sa dá dostať na miesto, odkiaľ je krásny výhľad na Tematínske vrchy. Samotný vrch Marhát je dosť zalesnený, takže odtiaľ už nie je taký pekný výhľad, nachádza sa na ňom veľký železný kríž a malý prístrešok, ktorý je dokonca vhodný na prespanie. Pri ceste naspäť je možnosť napojiť sa na Stojslavovský náučný chodník.

Obr. 7: **Rotunda sv. Juraja**

Zdroj: archív autora, 2011

4. UBYTOVACIE A STRAVOVACIE MOŽNOSTI LOKALÍT

V predposlednej kapitole diplomovej práce sú opísané stravovacie a ubytovacie kapacity opisovaných lokalít. Na základe zisťovania informácií zo zdrojov okolia lokality, osobnej návštevy zariadení, prípadne z internetového zdroja je poskytnutý získaný prehľad o stravovacích a ubytovacích možnostiach.

4.1 Duchonka a okolie

Oblasť Duchonky patrí zo všetkých opisovaných siedmich divov medzi najbohatšie čo sa týka ubytovacích možností. Je tu možnosť ubytovania v penzióne, drevených chatkách, bungalove, vlastnom stane, obytnej bunke či murovaných chatách.

Autokemping je využívaný iba v letných mesiacoch a patrí medzi tie lacnejšie, ktoré sa na Slovensku nachádzajú. Návštevníci zaplatili v roku 2011 približne 1,50 € za každú osobu, auto a stan za jeden deň pobytu. Ak by sa chceli ubytovať s karavanom tak bola cena v spomínanom roku o 3,50 € vyššia. Za elektrinu sa dopláca na každý deň 3,30 €. Kapacita autokempingu je veľmi veľká, ani cez najnavštevovanejšiu akciu roka – hudobný festival, na ktorom sa zúčastňujú tisícky ľudí, sa nezaplní do posledného miesta.

Ak nie sú návštevníci vyznávačmi stanovania, v autokempingu je možnosť ubytovania v bungalove, za ktorý v roku 2011 bol poplatok 10,- € na jeden deň, pričom sa tento poplatok berie za celý bungalov, ktorý obsahuje štyri lôžka, nájde sa tu aj kuchynka s chladničkou, varičom, sprchou a WC.

V prípade, že je návštevníkov menej, postačí im aj tzv. bunka, ktorá sa nachádza v autokempingu a obsahuje miestnosti s dvoma, tromi a štyrmi lôžkami, jednoduchým

nábytkom, spoločnými sprchami a WC. Za bunku bol v roku 2011 poplatok 7,60 € na jednu noc.

Mimo autokempingu sa nachádzajú penzióny, v ktorých sa v spomínanom roku pohybuje cena ubytovania na jednu noc v rozmedzí 11,- až 15,- € na osobu.

Najväčšiu ponuku ubytovania ale poskytujú chaty, ktorých sa v tomto areáli nachádza približne päťsto. Vyťažené sú hlavne v letných mesiacoch a na Silvestra, kedy si treba zarezervovať chatu aj niekoľko mesiacov dopredu. Ceny prerátané na jednu osobu sa pohybovali okolo 20,- € za jednu noc. Vybavenie chát je pritom rôzne, od najjednoduchších až po luxusne vybavené. Patria medzi najobľúbenejší druh ubytovania, dá sa tu prežiť víkendová chata s partiou kamarátov prípadne rodinná dovolenka na viac dní.

Čo sa týka stravovacích možností, v autokempingu sa v letných mesiacoch nachádzajú rôzne druhy stánkov s rýchlym občerstvením. Pre náročnejších strávníkov sú v časti pri hrádzi vybudované dve reštaurácie a jedna koliba, v ktorých si strávníci nájdu veľmi pestrý jedálny lístok.

4.2 Topoľčiansky hrad

Pri návšteve Topoľčianskeho hradu je možnosť ubytovania v blízkej dedine s názvom Podhradie, prípadne je možné využiť ubytovacie kapacity v oblasti Duchonka, ktorá je od hradu vzdialená približne 5 km.

V obci sa nachádza Penzión pod hradom, jeho umiestnenie je veľmi atraktívne, pretože sa nachádza priamo pod zrúcaninami historického hradu. Z penziónu je možné sledovať nádhernú panorámu okolitého kraja a za oknami samozrejme vidno ruiny hradu. Pre majiteľov automobilov je možné bezplatné parkovanie priamo pred penziónom. Tiché prostredie je ako stvorené pre turistov, ktorých láka oddych a relax. Penzión získal certifikát znak kvality udelený Slovenským zväzom vidieckeho turizmu

a agroturizmu. Je v ňom k dispozícii 54 lôžok rozdelených na dvojposteľové izby so sedacou súpravou, dvojposteľové izby s prístelkou aj bez prístelky. Ceny sa v roku 2011 pohybujú v rozmedzí 17,- € na osobu za jednu noc v dvojposteľovej izbe až po 50,- € za jednu noc v apartmáne. V celom penzióne je v cene pobytu aj bezdrôtové internetové spojenie.

Okolité prostredie ponúka vyžitie športového cestovného ruchu. Samotný penzión má vybudovaný antukový tenisový kurt s umelým osvetleným, ktorý ponúka vyžitie aj vo večerných hodinách. V prípade, že návštevníci nemajú k dispozícii tenisovú raketu a loptičky, je možné ich zapožičanie v penzióne. V lete je k dispozícii bazén, ktorý obsahuje 1% morskej vody dovezenej z Chorvátska. Počas zimnej sezóny penzión poskytuje požičiavanie lyží a sánok. V hlavnej budove penziónu sa nachádza novovybudované hydrorelaxačné centrum.

Penzión disponuje reštauráciou, v ktorej ponúka komplexné stravovacie služby formou polpenzie a plnej penzie, nachádza sa tu aj denný bar. Kapacita reštaurácie je 80 miest. Priestory reštaurácie sú ideálne na usporadúvanie rôznych spoločenských podujatí, ako sú rodinné, firemné oslavy a večierky a iné. Pri menších súkromných akciách ponúka penzión využitie salónika, ktorého kapacita je 26 miest. V letných mesiacoch je k dispozícii terasa a malá koliba s krbom.

Návštevníci majú taktiež možnosť navštíviť hostinec U Gazdu, ktorý sa nachádza v obci Závada a od Topoľčianskeho hradu je vzdialená približne 5 km. Hostinec poskytuje bohatý výber jedál a medzi miestne špeciality patrí pečené koleno či bryndzové halušky.

4.3 Historické pamiatky v Oponiciach

Oponice majú k dispozícii nový moderný hotelový komplex umiestnený v kaštieli, ktorý ponúka ubytovanie pre 150 ľudí, disponuje vynikajúcou reštauráciou, salónikmi a v pivniciach sa nachádza vinotéka. Na rekreáciu slúži wellness, 3 rôzne sauny, krytý bazén, vírivka a tenisové kurty, pre najmenších je tu vybudované detské ihrisko. Unikátom je aromasauna, v ktorej je používaná esencia zo stromu ginko, ktorý

rastie priamo v parku v okolí hotela. K samozrejmostiam patrí recepcia s nepretržitou prevádzkou a bezplatné súkromné parkovisko.

Samotný hotel s názvom Chateau Appony má sídlo v renesančnom kaštieli z 16.storočia. Čo sa týka ubytovania, k dispozícii je 41 izieb, ktoré sú zadelené do štyroch rôznych kategórii, a to comfort room, junior suite, apartmán a prestížny apartmán. Všetky izby sú klimatizované a vybavené satelitným príjmom a LCD televízorom. Je v nich dostupné bezdrôtové internetové pripojenie, vlastné sociálne zariadenie s kúpeľňou a izbový trezor. Najlacnejšou alternatívou je comfort room, v ktorej v roku 2011 za jednu noc návštevníci zaplatili 65,- €. Do výbavy patrí základné vybavenie popísané vyššie. Pri junior suite izbe, ktorá v danom roku stála 120,- € na osobu, je okrem štandardného vybavenia aj možnosť prístelky. V hoteli sa nachádzajú aj apartmány pre náročnejších klientov. Klasický apartmán, ktorý sa v roku 2011 pohyboval v cene 240,- € za noc, poskytuje ubytovanie v priestoroch, v ktorých v minulosti bývali známe osobnosti ako Josephine Baker, maharadža z Patialy či Thomas Cardeza. V rovnakých priestoroch sa nachádza aj prestížny apartmán, k jeho vybaveniu však patrí ešte aj vírivá vaňa a mini bar. Za jednu noc v takejto izbe zaplatili návštevníci 330,- €.

Súčasťou hotela je reštaurácia, ktorá ponúka jedlá tradičnej slovenskej, ale aj stredomorskej kuchyne.

V blízkosti je ešte možnosť ubytovania a stravovania v penzióne Altana, ktorý sa nachádza v obci Ludanice vzdialenej približne 7 km od Oponíc. Ubytovanie je tu možné v šiestich útulne zariadených izbách, prípadne v dvoch apartmánoch. Návštevníci zaplatili v roku 2011 za jednu noc aj s raňajkami 15,- € na osobu. Izby sú vybavené televízorom a sociálnym zariadením.

4.4 Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi

Obec Klátova Nová Ves nemá žiadne možnosti ubytovania, vo vedľajšej obci s názvom Janova Ves sa však nachádza veľmi pekný Salaš Kostrín, ktorý ponúka možnosť ubytovania a stravovania a od kaštieľa je vzdialený len približne 2 km. Salaš

poskytuje nepretržité ubytovanie, i keď k dispozícii sú iba tri izby a to po jednej dvojlôžkovej, trojlôžkovej a štvorlôžkovej. Všetky sú v drevenom prevedení, v izbe sa nachádza televízor, balkón s výhľadom na rybníky a sociálne zariadenia. Cena na jednu osobu sa v roku 2011 pohybovala 14,- € za noc.

Salaš poskytuje aj krásnu reštauráciu s krytou záhradkou a nájdeme v nej typické slovenské jedlá ako sú halušky, guláš či zabíjačkové špeciality. Pre deti sú tu pripravené hojdačky, preliezačky a pre dospelých biliardový stôl či stolný hokej.

4.5 Archeologické náleziská v Bojnej

Ranč pod Babicou nachádzajúci sa na okraji obce poskytuje ubytovanie a zároveň aj výbornú reštauráciu. Komfortné ubytovanie je pre 20 osôb a je poskytované v štyroch dvojlôžkových, dvoch trojlôžkových izbách a v jednom apartmáne pre päť osôb. Každá z izieb má vlastné sociálne zariadenie a satelitný príjem s televízorom. Za dvojlôžkovú izbu návštevník v roku 2011 zaplatil približne 30,- €, za trojlôžkovú 45,- €. Pri apartmáne je vybavenie piatich lôžok, vlastné sociálne zariadenie, satelitný príjem s televízorom a kúpeľňa s vaňou. Host' za ňu zaplatí približne 60,- €. Pri všetkých izbách je možnosť dokúpenia prístelku pre dieťa do 15 rokov v cene 10,- € za jednu prístelku.

Zároveň je tu atraktívna možnosť ubytovania pre 40 osôb v chatkách vo westernovej dedine.

Reštaurácia na ranči poskytuje bohatý jedálny lístok od jedlých z rýb, z diviny, mexickú kuchyňu a v ponuke je aj niekoľko druhov pizze. V sezónnom období je možnosť pre najväčších labužníkov pripraviť husacie a kačacie hody. Do areálu reštaurácie patrí aj záhradný bufet s prekrytým sedením.

Ranč poskytuje aj atraktívnu možnosť vlastného lovu rýb v dvoch poskytovaných rybníkoch. Cena jednorazového povolenia lovu v roku 2011 stojí 1,- € na deň za jeden prút. Cena vylovených rýb je pri kaprovi 4,- € za jeden kg a pri

pstruhovi 5,- € za jeden kg. Lov rýb je možný celý týždeň v časoch od desiatej do devätnástej hodiny v mesiacoch máj až september a do sedemnástej hodiny v období októbra až apríla. Úlovok je možné pripraviť aj skonzumovať v miestnej reštaurácii.

4.6 Čertova pec

Pri jaskyni Čertova pec sa nachádza motorest s rovnomenným názvom, ktorý ale neposkytuje možnosť ubytovania. V tejto oblasti je najbližšou možnosťou až kúpeľné miesto Piešťany vzdialené od jaskyne približne 10 km, preto sú opísané iba stravovacie možnosti. Motorest poskytuje príjemný relax s výhľadom na lesy. Je tu možnosť ochutnať typické slovenské jedlá.

Viac stravovacích možností poskytuje obec Radošina vzdialená približne tri kilometre. Približne v strede obce sa nachádza pizzeria U Gedíka, ktorá poskytuje typickú taliansku stravu ako pizza, cestoviny a rôzne druhy šalátov. Pre milovníkov vína je tu reštaurácia Klevner s kapacitou 40 miest, v ktorej sa nachádza aj pivnica s možnosťou ochutnávky vín a organizujú sa tu aj svadby a spoločenské podujatia.

4.7 Rotunda sv. Juraja v Nitrianskej Blatnici

Nitrianska Blatnica sa nachádza v susedstve obce Radošina a taktiež tu nie je možnosť ubytovania. V obci sa nachádza reštaurácia Gurmán, ktorá poskytuje širokú ponuku výberu mäsitých aj bezmäsitých jedál a šalátov. Dajú sa tu organizovať rôzne oslavy ako stretávky, svadby, večierky či firemné prezentácie. Reštaurácia poskytuje aj možnosť objednávky prasiatka, údeného kolena či husacie a kačacie hody. V ponuke sa nachádza aj bohatý výber pizze a možnosť denného menu. Je tu taktiež možnosť ochutnať miešané alkoholické i nealkoholické drinky.

5. NÁVRH TURISTICKEJ PRÍRUČKY

Spracovanie dotazníka poskytlo dostatok informácií o návštevnosti a znalosti turistov o okolitých pamiatkach a lokalitách významných pre cestovný ruch. Dotazník je vyhodnotený v tretej časti kapitoly. Touto formou prieskumu boli odhalené nedostatky v znalostiach návštevníkov o topolčianskom okolí, na základe ktorých vysvitlo, čomu je potrebné venovať väčšiu pozornosť pri tvorbe turistickej príručky. Príručka, ktorá vznikla využitím teoretických, praktických poznatkov a vypracovaných dotazníkov, môže pomôcť k rozvoju cestovného ruchu v okrese Topolčany. Turistická príručka cestovného ruchu sa nachádza v prílohe diplomovej práce

5.1 Cieľ prieskumu

Základným cieľom prieskumu bolo zistiť informovanosť účastníkov o daných lokalitách, zaujímavostiach, ako aj celková účasť na cestovného ruchu v okolí Topolčian. Ďalej bola zisťovaná spokojnosť s propagáciou a dostupnými informačnými materiálmi o spomínaných lokalitách.

5.2 Použité metódy, techniky a postupy

Pre účely prieskumu existuje niekoľko druhov výskumných metód. Spomedzi nich sa javila ako najlepšia alternatíva forma dotazníka. Dotazníková metóda bola vhodná preto, lebo nebol potrebný osobný kontakt s každým respondentom a bolo získané potrebné množstvo údajov.

Dotazník bol distribuovaný respondentom pochádzajúcim z okolia Topoľčian, z okolitých okresov prostredníctvom elektronickej pošty, ale aj osobne.

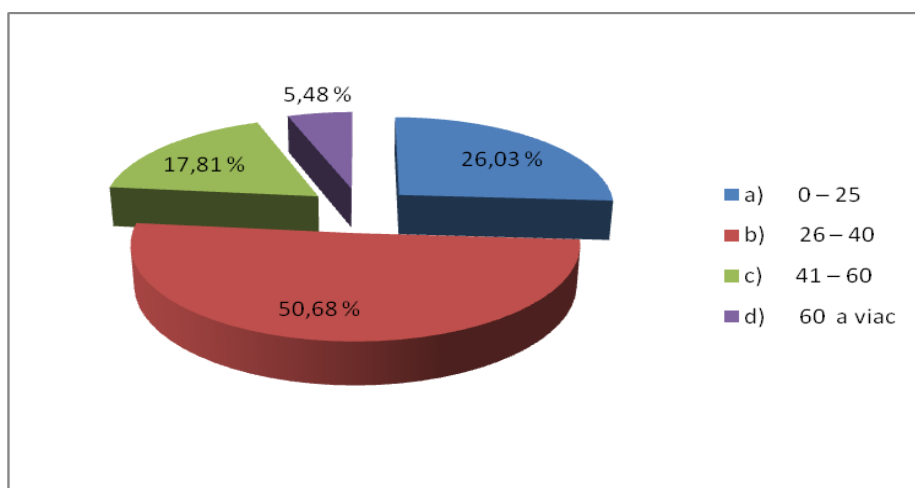
Zo 100 oslovených respondentov odpovedalo na otázky dotazníka 73. Respondenti boli rôznej vekovej kategórie, pochádzajúci z rôznych okresov, väčšinou z blízkeho okolia Topoľčian, no získali sa odpovede aj od respondentov pochádzajúcich zo vzdialenejších okresov.

Na zistenie názorov respondentov bol dotazník zostavený zo štrnástich otázok. Niektoré otázky mali charakter otvorených odpovedí, ale väčšinou bola respondentovi ponúknutá voľba medzi dvomi alebo viacerými odpoveďami, t. j. uzavreté odpovede.

5.3 Vyhodnotenie dotazníka

V nasledujúcej podkapitole sú poskytnuté výsledky dotazníka prostredníctvom percentuálneho vyjadrenia. Na dotazník nám odpovedalo 41,10% žien a 58,90% mužov.

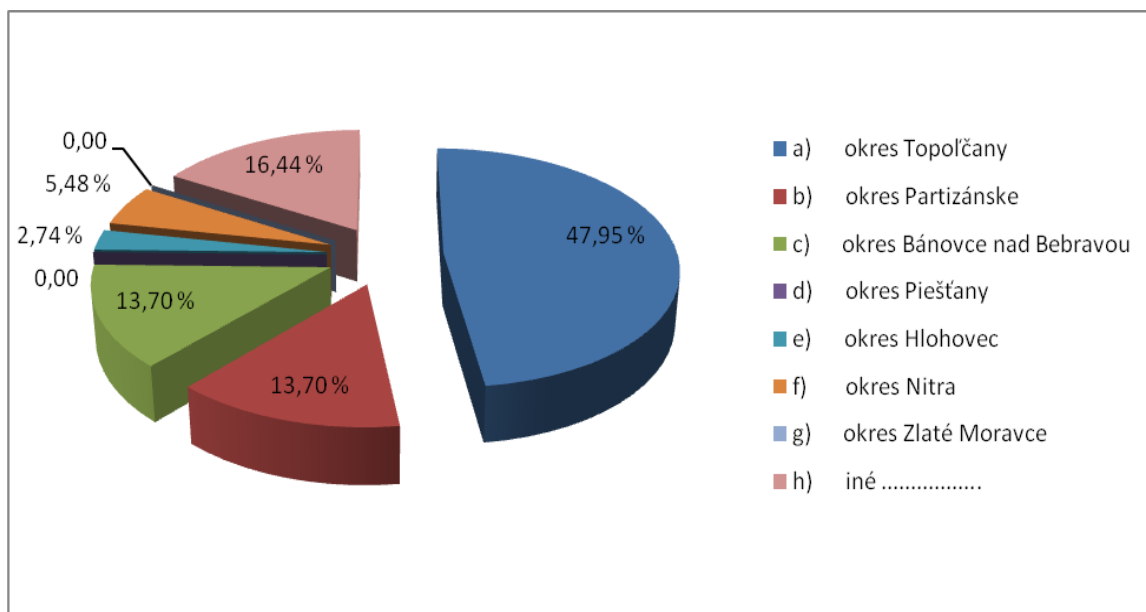
Graf 1: Veková kategória

Zdroj: Majtényiová, 2012

Z uvedeného grafu vyplýva, že na dotazník odpovedala približne polovica respondentov, presnejšie 50,68%, vo vekovej kategórii 26 – 40 rokov. Najmenej ľudí, 5,48%, poskytlo svoje odpovede vo veku 60 rokov a viac.

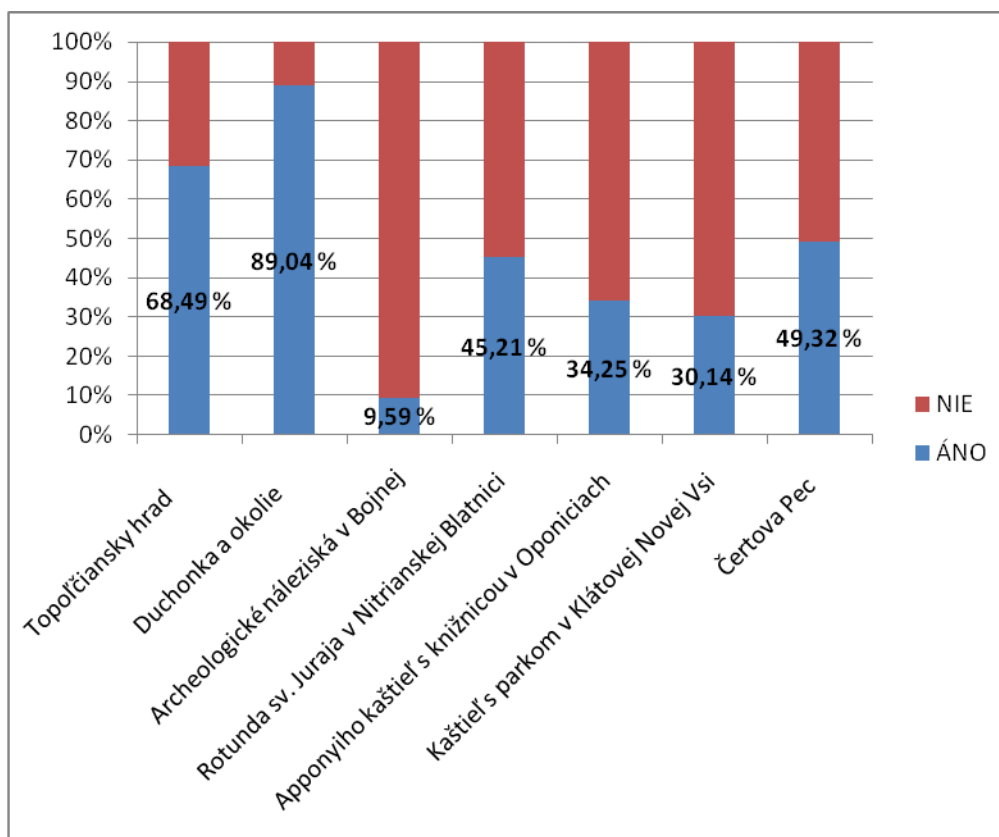
Graf 2: Bydlisko respondentov

Zdroj: Majtényiová, 2012

Z možností, ktoré boli v dotazníku ponúknuté, väčšina opýtaných, a to 47,95% pochádza z okresu Topoľčian a 16,44% respondentov pochádza z iných okresov, ktoré boli zadané, a to 8,22% z bratislavského okresu, 5,48% z galantského okresu a 2,74% z okresu Trebišov.

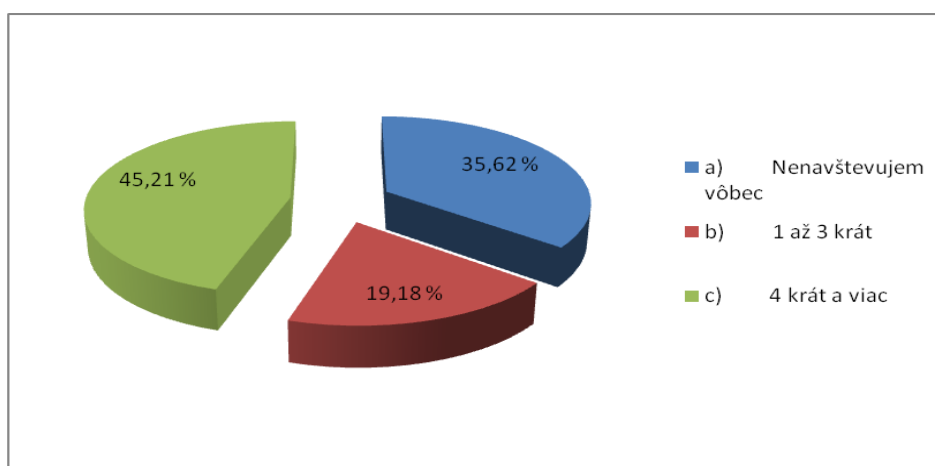
Graf 3: Návštevnosť daných lokalít

Zdroj: Majtényiová, 2012

Graf 3 je špecifický, lebo jeho súčet netvorí 100%. Informácia udaná v percentách znamená, koľko ľudí reálne navštívilo danú lokalitu. Z grafu je možné vidieť, že najviac z opýtaných ľudí navštívilo rekreačnú oblasť Duchonka a okolie, a to 89,04%, 68,49% respondentov navštívilo Topoľčiansky hrad a naopak len 9,59% respondentov navštívilo archeologické náleziská v Bojne.

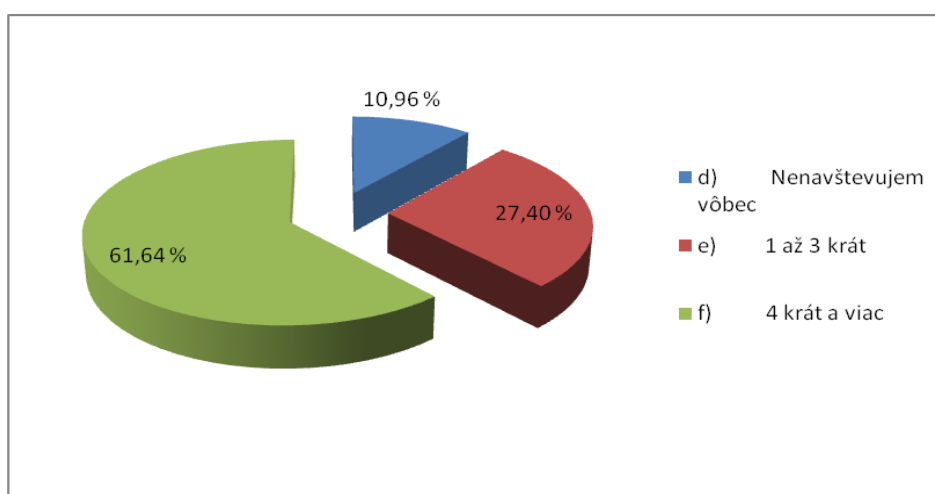
Graf 4: Pravidelnosť návštev Topoľčianskeho hradu v priebehu roka

Zdroj: Majtényiová, 2012

Jednou z dôležitých otázok pre prieskum bol počet návštevností lokalít v priebehu jedného roka. Pre cestovný ruch v okolí Topoľčian je pozitívna skutočnosť, že takmer polovica z opýtaných navštevuje Topoľčiansky hrad v priebehu roka štyrikrát a viac. Zároveň 35,62% respondentov odpovedalo, že hrad nenavštevujú vôbec. Podobné očividné rozdiely bude možné vidieť aj v ostatných grafoch. Dôvodom je, že niektorí respondenti pochádzajú zo vzdialenejších okresov.

Graf 5: Pravidelnosť návštev Duchonky a okolia v priebehu roka

Zdroj: Majtényiová, 2012

Ako možno vidieť z grafu, 61,64% respondentov navštevuje Duchonku a jej okolie v priebehu roka štyrikrát a viac. Medzi týmito respondentmi boli ľudia, ktorí pochádzajú priamo z okresu Topoľčian alebo najbližšieho okolia. Táto rekreačná oblasť je veľmi obľúbená a navštevovaná najmä počas letnej sezóny. Aspoň jedenkrát až trikrát ročne navštevuje túto oblasť 27,40% respondentov. Jedným z očakávaných dôvodov môže byť napríklad organizovanie hudobného festivalu, ktorý sa koná raz ročne a vtedy sa tu stretávajú tisícky návštevníkov.

Z dôvodu rozsiahlosti otázky sa nedajú použiť všetky grafy, preto niektoré výsledky budú len popísané.

Výsledky dotazníku preukázali skutočnosť, že archeologické náleziská v Bojnjej sú najmenej navštevovaným miestom, pretože 90,41% respondentov v priebehu roka nenavštevuje túto lokalitu vôbec. Vyplýva to aj z poznania, že veľmi málo ľudí pozná túto pamiatku, čo je veľká škoda. S ňou súvisí otázka, či ľudia vedia o tom, že je v obci zriadené múzeum s archeologickými náleziskami. 84,93% respondentov odpovedalo záporne a 15,07% vedelo o múzeu.

Čo sa týka ďalších negatívnejších výsledkov, viac ako polovica z opýtaných, a to 54,79%, taktiež nenavštevuje Rotundu sv. Juraja v Nitrianskej Blatnici. Jedenkrát až trikrát ročne ju navštevuje 38,36% respondentov. Najčastejším dôvodom môžu byť každoročne sa konajúce svätajurské púte, ktoré sa tešia obľube najmä domácich obyvateľov a návštevníkov z okolia. Na otázku, či sa respondenti niekedy zúčastnili tejto púte 27,40 % odpovedalo áno.

Obec Oponice s Apponyiho knižnicou nie je veľmi navštevovaná, čo nám dokazujú odpovede 65,75% respondentov, no veľa z nich dodalo odpoveď, že blízkej budúcnosti ich plánujú určite navštíviť. Dôvodom môže byť postupne rastúca propagácia, ktorú je možné vidieť na internetových stránkach i v iných zdrojoch. 34,25% respondentov navštevujú túto atraktivitu jedenkrát až trikrát ročne. Viac ako štyrikrát kaštieľ s knižnicou v priebehu roka nenavštevuje nikto.

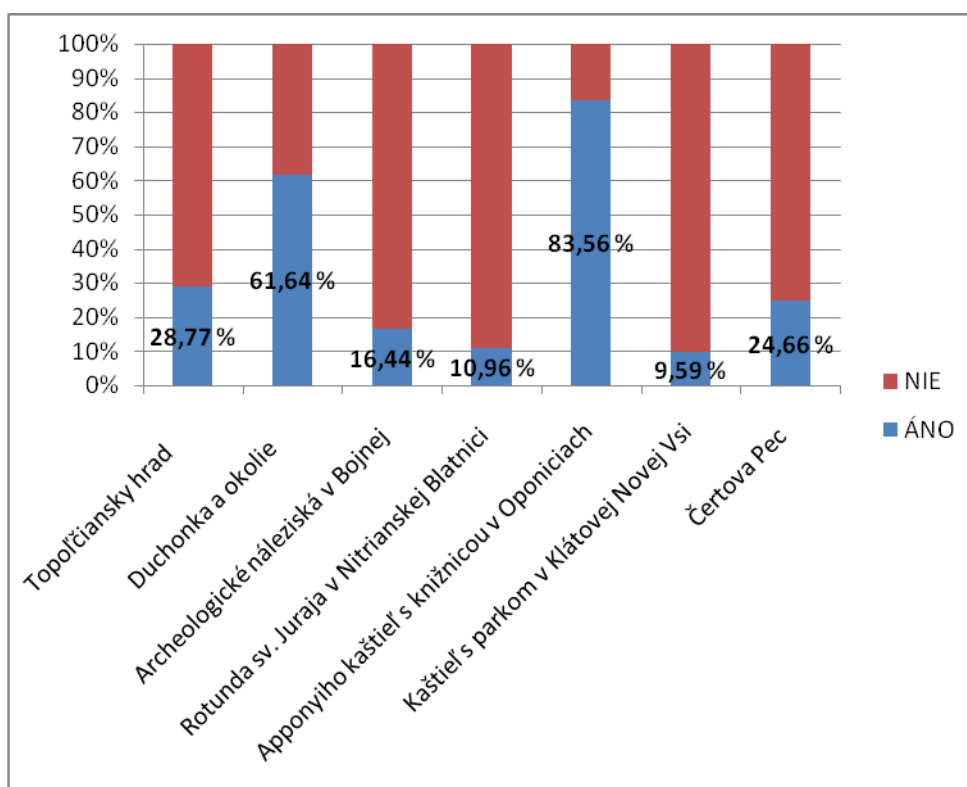
Klátova Nová Ves je známa a navštevovaná najmä domácim obyvateľstvom a návštevníkmi z najbližšieho okolia. O tom svedčí aj prieskum, v ktorom 69,86%

respondentov odpovedalo, že kaštieľ s parkom nenavštevujú vôbec. Len 30,14% respondentov navštevuje túto obec s pamiatkami raz až trikrát ročne.

Čertovu pec s obľubou navštevuje raz až trikrát ročne 42,47% respondentov a nenavštevuje vôbec 49,32%. Štyrikrát a viac navštevuje túto prírodnú pamiatku 8,22% respondentov.

Na otázku spokojnosti s dostupnými marketingovými prostriedkami o konkrétnych lokalitách odpovedali respondenti rôzne. Čo sa týka Topoľčianskeho hradu, spokojnosť prejavilo 28,77% respondentov, čo je veľmi slabé. Chýba tu jednoznačná propagácia a viac informačných materiálov. Jednou z otázok v dotazníku je zisťovanie, či respondenti vedia o tom, že sa na hrade budú konať kultúrne podujatia. 32,88% respondentov o tom vie, no vo viacerých komentároch dodali, že by prijali viac informácií.

Graf 6: Spokojnosť s propagáciou daných lokalít

Zdroj: Majtényiová, 2012

S propagáciou Duchonky boli ľudia spokojnejší, a to 61,64%.

O archeologických náleziskách v Bojne sa vydalo niekoľko kníh a naďalej sa pokračuje v publikácii, no zatiaľ to nestačí, lebo len 16,44% respondentov je spokojných s dostupnými informačnými zdrojmi. Zrejme by bolo vhodné rozhodnúť sa aj pre inú formu propagácie, ktorá by bola prospešná pre širšiu verejnosť.

Rotunda sv. Juraja so svojou, podľa respondentov, 10,96% úspešnosťou v marketingových aktivitách a Klátova Nová Ves s 9,59% si zaslúžia určite väčšiu propagáciu, na ktorej treba vyvinúť viac úsilia, aby ich poznali aj ľudia zo vzdialenejšieho okolia.

Spokojnosť propagácie Čertovej peci je 24,66%. Pri tejto pamiatke treba tiež zvýšiť pozornosť k väčšej propagácii. Z prieskumu vieme, že návštevníkov tejto pamiatky nie je málo, preto je potrebné sa snažiť prilákať čoraz viac návštevníkov a udržať si stálych. K propagácii je vhodné pridať aj informáciu o cyklotrasách, ktoré sú v okolí. Len 2,74% respondentov vie, že sa tam nachádzajú.

Naopak s marketingovými aktivitami a propagáciou Oponíc a Apponyiho kaštieľa s knižnicou sú respondenti najviac spokojní, vyjadruje to vysoké percento, a to 83,56%. Dá sa očakávať, že vďaka tomu v blízkej budúcnosti narastie aj percento návštevností tejto kultúrnej pamiatky.

Z uvedeného dotazníku sa zistilo, že 52,05% respondentov uskutočňuje výlety do daných lokalít so svojím partnerom/partnerkou. 19,18% respondentov uskutočňuje výlety v skupine priateľov a 28,77% s rodinou a deťmi.

Na otázku, či sú respondenti spokojní s výberom týchto lokalít ako siedmich divov sveta odpovedali všetci áno. Taktiež by všetci uvítali spracovanie turistickej príručky, ktorá by napomohla spoznať okolie Topoľčian ako pre domácich obyvateľov, tak i pre návštevníkov zo vzdialenejšieho okolia a ktorá by mohla byť prínosom pre rozvoj cestovného ruchu okolia Topoľčian.

6. NÁVRH TROJDŇOVÉHO SPOZNÁVANIA SIEDMICH DIVOV OKOLIA TOPOĽČIAN

V poslednej kapitole bude predstavený plán návštevy všetkých siedmich turistických oblastí v okolí Topoľčian s návrhom trasy, časov, ubytovania a stravovania na základe predchádzajúcich kapitol.

Začiatok trojdňového poznávacieho zájazdu je v piatok ráno a ukončenie v nedeľných popoludňajších hodinách. Východiskovým aj koncovým bodom bude okresné mesto Topoľčany. Návrh obsahuje dve verzie, v prvej z nich je predpoklad, že turisti pôjdu autom a druhá verzia je navrhnutá pre autobusové spoje. Ak ide o turistov zo vzdialenejších oblastí a nemajú k dispozícii auto, je predpoklad že autobusové či vlakové spoje si vyhľadajú a dopravu do Topoľčian si zabezpečia sami.

Jednotlivé časy návštev pri automobilovej doprave sú len orientačné a návštevníci si ich môžu upraviť podľa vlastnej potreby, pri využívaní autobusovej dopravy je treba časy odchodov dodržať, pretože sú odvodené od cestovného poriadku. Tieto časy, ako aj vzdialenosť objektov, dĺžka presunov, možnosti ubytovania a stravovania sú zhrnuté v tabuľkách a podrobnejší popis sa nachádza v ďalšej časti podkapitoly.

Do tabuľky sú zahrnuté konkrétne dni, kedy sa poznávací zájazd uskutočňuje, informácie o odchodoch a príchodoch z jednotlivých miest do ďalšej lokality, a samozrejme cieľové navštevované miesta a stručný plán jednotlivých činností, ktoré návštevníkov čakajú. Pri automobilovej variante je pridaný údaj, koľko kilometrov treba prejsť z jedného miesta na druhé. Pri plánovaní, ktoré počíta s využitím autobusových spojov je namiesto počtu kilometrov uvedená cena za jednotlivú cestu, aby turisti vedeli, koľko peňazí si majú pripraviť. Ceny cestovných lístkov sú čerpané z cestovného poriadku za rok 2012. Na konci druhej tabuľky je ešte poznámka, či je presun naplánovaný na chôdzu v prípade kratších vzdialeností, alebo využitie autobusu a prípadne koľko prestupov je na jednotlivom úseku.

Tab. 1: Trasa a časový plán pre automobilovú dopravu so stručnou charakteristikou činností

Deň	Odchod	Z	Príchod	Do	Km
Piatok	9:00	Topoľčany	9:30	Podhradie	16
Návšteva Topoľčianskeho hradu a okolia					
Piatok	12:00	Podhradie	12:15	Duchonka	6
Prehliadka priehrady Duchonka a okolia, možnosť obedu, prehliadka Loveckého kaštieľa, športový areál					
Piatok	16:30	Duchonka	17:00	Bojná, obec	20
Návšteva archeologického múzea, prehliadka archeologických nálezísk					
Piatok	18:20	Bojná, obec	18:25	Ranč pod Babicou	2
Možnosť návštevy mini ZOO, westernového mestečka, lov rýb, stravovanie a prenocovanie v ubytovacom zariadení					
Sobota	9:00	Ranč pod Babicou	9:20	Nitrianska Blatnica	15
Prehliadka Rotundy sv. Juraja, pustovňa vedľa rotundy, renesančný kaštieľ a mohutný kostol nachádzajúci sa v obci.					
Sobota	11:00	Nitrianska Blatnica	11:10	Čertova Pec	6
Jaskyňa neandertálskeho človeka, možnosť stravovania v motoreste					
Sobota	12:30	Čertova Pec	12:35	Radošina	3
Možnosť stravovania, ochutnávka vín					
Sobota	14:30	Radošina	15:10	Oponice	25
Prehliadka Oponického hradu, Apponyiovskej knižnice, poľovníckeho múzea, možnosť stravovania a ubytovania v hoteli, športové využitie, wellness					
Nedeľa	10:00	Oponice	10:25	Klátova Nová Ves	20
Prehliadka anglického parku a okolie kaštieľa					
Nedeľa	12:00	Klátova Nová Ves	12:05	Janova Nová Ves	2
Možnosť stravovania na salaši Kostrin					
Nedeľa	13:00	Janova Nová Ves	13:20	Topoľčany	15
				Spolu km:	130

Zdroj: Majtényiová, 2012

Program je naplánovaný od piatku hlavne kvôli zaujímavému archeologickému múzeu, ktoré sa nachádza v Bojne a má otváracie hodiny len cez pracovné dni, konkrétne v piatok do šiestej hodiny popoludňajšej. Zároveň sa využívajú dve atraktívne miesta na prenocovanie, a to Ranč pod Babicou a štvorhviezdičkový hotel Chateau Appony. Pekných miest na ubytovanie a dlhší pobyt je viac, hlavne Podhradie a Duchonka, ale vzhľadom na to, že je v pláne trojdňový pobyt, nedali sa využiť všetky možnosti, ktoré sedem divov okolia Topoľčian ponúka. Je predpoklad, že ak sa turistom niektorá z lokalít zapáči, môže si naplánovať pobyt na iný termín a dĺžku ubytovania si zvolí sám.

Tab. 2: Trasa a časový plán pre autobusovú dopravu so stručnou charakteristikou činností

Deň	Odchod	Z	Príchod	Do	Cena (EUR) / 2012	Poznámka
Piatok	6:10	Topoľčany	6:50	Podhradie	1,-	autobus
Návšteva Topoľčianskeho hradu a okolia						
Piatok	9:00	Podhradie	10:16	Duchonka	1,85	autobus, 1x prestup
Prehliadka priehrady Duchonka a okolia, možnosť obedu, prehliadka Loveckého kaštieľa, športový areál						
Piatok	15:20	Duchonka	15:47	Bojná, obec	1,20	autobus, 1x prestup
Návšteva archeologického múzea, prehliadka archeologických nálezisk						
Piatok	18:20	Bojná, obec	18:30	Ranč pod Babicou	0,-	prejsť pešo 1 km
Možnosť návštevy mini ZOO, westernového mestečka, lov rýb, stravovanie a prenocovanie v ubytovacom zariadení						
Sobota	9:58	Ranč pod Babicou	10:15	Nitrianska Blatnica	0,70	autobus
Prehliadka Rotundy sv. Juraja, pustovňa vedľa rotundy, renesančný kaštieľ a mohutný kostol nachádzajúci sa v obci						
Sobota	12:59	Nitrianska Blatnica	13:09	Čertova Pec	0,55	autobus
Jaskyňa neandertálskeho človeka, možnosť stravovania v motoreste						
Sobota	15:05	Čertova Pec	15:08	Radošina	0,55	autobus
Možnosť stravovania, ochutnávka vín						
Sobota	17:12	Radošina	18:52	Oponice	2,1	autobus, 1x prestup
Prehliadka Oponického hradu, Apponyiovskej knižnice, poľovníckeho múzea, možnosť stravovania a ubytovania v hoteli, športové využitie, wellness						
Nedeľa	13:05	Oponice	14:52	Klátova Nová Ves	1,75	autobus, 1x prestup
Prehliadka anglického parku a okolie kaštieľa						
Nedeľa	15:58	Klátova Nová Ves	16:25	Topoľčany	1,05	autobus
Spolu EUR:					9,75	

Zdroj: Majtényiová, 2012

Pre cestu autom je naplánovaný odchod na deviatu hodinu ráno v piatok, no pre turistov, ktorí využijú autobusovú dopravu, bude prvý deň o niečo náročnejší, pretože vhodný spoj z Topoľčian, hlavne v závislosti na ďalších presunoch medzi lokalitami odchádza už o 6:10 ráno. Prvá cesta vedie z Topoľčian do obce Podhradie, v ktorej sa nachádza Topoľčiansky hrad. Na návštevu hradu a okolia je naplánovaných približne 2,5 hodiny. V priebehu stanoveného času sa v primeranom tempe chôdze dá prezrieť hrad a jeho blízke okolie, v prípade záujmu sa naobedovať a občerstviť v penzióne Pod hradom. V blízkosti Topoľčianskeho hradu sa nachádza rekreačná oblasť Duchonka, ktorá je v poradí druhým navštíveným miestom.

Príchody do rekreačnej oblasti sa samozrejme líšia, pre turistov využívajúcich autobusovú dopravu bude približne okolo pol jedenástej a pre cestujúcich autom okolo dvanástej hodiny. Pre oboch bol vyčlenený čas návštevy na približne 4,5 hodiny,

pretože táto oblasť poskytuje veľa rôznych možností využitia od návštevy priehrady, možnosti člnkovania, vodné bicykle, prechádzky lesom až po návštevy športového areálu, náučného turistického chodníka Duchonka – Kulháň až po oddychu pri vodnej nádrži. Takisto je tu možnosť naobedovať sa v jednej z reštaurácií, alebo využiť stánky rýchleho občerstvenia. Táto rekreačná oblasť je veľmi obľúbená aj na dlhší pobyt a preto, ak turistov zaujme, je možnosť si prenajať niektorú z chatiek na týždňový pobyt, či využiť kemping, v lete sa dá navštíviť každoročný obľúbený hudobný festival a každý večer je možnosť sa zabaviť na dvoch diskotékach, ktoré sú zaplnené hlavne v piatok a sobotu.

Posledný piatkový presun je už kvôli spomenutému archeologickému múzeu a týka sa obce Bojná. Pre autobusových cestujúcich je odchod z Duchonky o 15:20 a príchod do centra obce Bojná približne o 15:50. Pri použití automobilu je naplánovaný príchod do Bojne o piatej hodine poobede a pre turistov je teda dosť času na aspoň hodinovú návštevu múzea. Po tejto návšteve je možná aj prehliadka hradného mesta Bojná a archeologických nálezísk, ktoré sa od múzea nachádzajú približne dva kilometre smerom do lesa. Z neho už čaká len posledný presun na Ranč pod Babicou, ktorý je na okraji obce a dá sa pomerne rýchlo prejsť aj chôdzou. Na ranči je možnosť ubytovania v penzióne a pre nadšencov aj v chatkách vo westernovom mestečku. Po ubytovaní čaká návštevníkov mnoho aktivít, od návštevy mini – zoologickej záhrady po rôzne atrakcie vo westernovom mestečku. Ak by mal niekto záujem, môže si na večeru sám uloviť ryby v dvoch rybníkoch a dať si ich pripraviť na večeru, alebo využiť služby štýlovej reštaurácie. Pri donesení vlastných potravín je možná večerná opekačka, prípadne grilovačka a hlavne deti sa potešia preliezačkám a možnosti jazdenia na motokáre či na koňoch. Samozrejmosťou je aj večerná zábava so živou hudbou. Po príjemnom večeri čaká na sobotu ráno presun do ďalších oblastí a sobotný deň bude končiť v luxusnom hoteli v obci Oponice.

Pre návštevníkov s autom začína sobotný deň ranným odchodom o deviatej hodine, ktorý si samozrejme môžu upraviť podľa seba a pre turistov využívajúcich autobus je pevne stanovený na 9:58 predpoludním. Ďalšou zastávkou bude neďaleká obec Nitrianska Blatnica, na ktorú je vyčlenený čas návštevy na približne dve hodiny. Pre autobusových turistov je čas natiahnutý na tri hodiny a to hlavne k tomu, že od zastávky k pamiatke Rotundy sv. Juraja to trvá pešo približne pol hodinu, zatiaľ čo

automobilom sa dá ísť takmer priamo k rotunde. Okrem nej zaujme aj pustovňa vedľa rotundy, renesančný kaštieľ a mohutný kostol nachádzajúci sa v obci. Pri rotunde je ešte možnosť prejsť sa po Stojslavovskom náučnom chodníku, prípadne ísť na túru na Marhát, ale na tieto dve lokality treba približne pol dňa, preto nie sú súčasťou prehliadky, ale ak sa turistom oblasť zapáči, môžu si do nej spraviť výlet na iný deň. Z Nitrianskej Blatnice povedú ďalšie kroky k chránenej prírodnej pamiatke, najstaršej jaskyni na Slovensku nachádzajúcej sa pri obci Radošina s názvom Čertova Pec.

Príchod k jaskyni sa líši v závislosti od dopravy, autobus má podľa cestovného poriadku prísť okolo jednej hodiny popoludnia a turisti môžu hneď využiť motorest pri jaskyni na obed, potom je príchod okolo jedenástej hodiny a návštevníci si môžu vybrať či po prehliadke zostanú na obed v motoreste, alebo sa presunú do blízkej obce Radošina. V závislosti od toho si môžu pri použití auta vybrať čas odchodu. Na prehliadku jaskyne a okolia postačí aj necelá hodinka, pretože jaskyňa a motorest sa nachádzajú blízko autobusovej zastávky. V pláne je aj návšteva Radošiny, v ktorej je možnosť okrem stravovania v reštaurácii či pizzerii aj ochutnávka miestnych známych vín. Ďalšou a poslednou sobotnou zastávkou je obec Oponice, ktorá je veľmi bohatá na kultúrne aj prírodné pamiatky.

Časy odchodov sú opäť rôzne a vzhľadom k tomu, že autobusový spoj odchádza z Radošiny až o 17:12, pre turistov je naplánovaný dlhší pobyt v Oponiciach, ktorý končí až v nedeľných popoludňajších hodinách. Pre návštevníkov s autami je plánovaný príchod okolo tretej hodiny a odchod v ranných hodinách nasledujúceho dňa. V samotných Oponiciach je možnosť pozrieť si zrúcaninu miestneho hradu, kostol sv. Petra a Pavla, malý renesančný kaštieľ, v ktorom sa nachádza poľovnícke múzeum či veľký renesančný kaštieľ so známou knižnicou. Zaujímavý je aj sedemhektárový anglický park, v ktorom sa hlavne tí najmenší potešia detskému ihrisku a pri ňom sa nachádza komfortný hotelový komplex. V ňom je plánované ubytovanie, možnosť dať si večeru, navštíviť bazén, saunu, či wellness. Pre tých, ktorí majú odchod až v nedeľu popoludní, je takisto možnosť dať si obed. Čo sa týka prehliadky pamiatok, ich návštevu si môžu turisti naplánovať podľa seba, ak by bol po sobotnom dni niekto príliš unavený, môže ísť na prehliadku hradu až v nedeľu a v sobotu večer sa oddávať wellness a relaxovaniu. Poslednou naplánovanou lokalitou je kaštieľ s parkom

v Klátovej Novej Vsi, ktorá bude jediným nedeľným miestom zastavenia pred cestou domov.

Barokový kaštieľ bohužiaľ nie je verejnosti prístupný, ale oplatí sa pozrieť si ho aspoň z vonku. Nachádza sa v strede anglického parku, ktorý je spolu s kaštieľom zapísaný v zozname národných kultúrnych pamiatok. Príchod k nemu pre turistov s autami je plánovaný na pol jedenástu, autobusom sa k pamiatke prichádza o tretej hodine popoludní. Na prehliadku parku s kaštieľom je vyčlenená približne hodina a po nej je ešte možnosť obeda v neďalekom salaši Kostrín vzdialenom od parku približne dva kilometre. Salaš poskytuje reštauráciu s krytou záhradkou a pre deti sú tu hojdačky a preliezačky. Odchod z neho si môžu návštevníci na autách naplánovať ľubovoľne, pre tých, ktorí sú odkázaní na autobusový spoj, je odchod z Klátovej Novej Vsi do Topolčian o 15:58 a odtiaľ už je na každom, aby sa dopravil domov.

Toto je krátky návrh, ako možno stráviť predĺžený víkend návštevou všetkých siedmich divov okolia Topolčian. Ide hlavne o turistov, ktorí túto lokalitu nepoznali, aby sa oboznámili v priebehu troch dní so všetkým, čo ponúka, pretože za jeden či dva víkendové dni by sa nedalo všetko stihnúť. Je už na každom, či sa mu niektorá z oblastí zapáči viac a naplánuje si v nej dlhší pobyt.

ZÁVER

Cieľom diplomovej práce bolo zhodnotenie možností cestovného ruchu v okolí Topoľčian. Z teoretických východísk je známe, že lokality, ktoré boli zvolené, sú významné svojou bohatou históriou a naďalej prinášajú nové poznatky o našich predkoch neustálymi archeologickými činnosťami. Niektoré z nich sú tiež významné svojou polohou a kultúrno-spoločenskými podujatiami. Na niektorých prebiehajú rekonštrukčné práce, alebo už prebehli a vytvoril sa z nich moderný komplex služieb vysokej kvality.

V blízkosti daných lokalít sa nachádzajú ubytovacie a stravovacie zariadenia, ktoré uspokojujú základné fyziologické potreby a sú jedným z dôležitých aspektov v cestovnom ruchu. Návštevníkom je ponúknutý široký sortiment jedál a nápojov, tak isto sa dbá na požadovanú úroveň poskytovaných služieb v miestnych ubytovacích zariadeniach. Návštevníci môžu v tomto okolí nájsť nadštandardné ubytovanie v luxusnom hoteli, ale aj priaznivci zážitkového cestovného ruchu majú možnosť prenocovať vo westernovom mestečku v priestoroch ranča.

Cieľom dotazníkového prieskumu bolo zistiť účasť respondentov na cestovnom ruchu v okolí, ako aj celková informovanosť o zadaných lokalitách. Prieskumom boli odhalené veľké nedostatky v informačných marketingových prostriedkoch, ktoré sú jedným z príčin nízkej návštevnosti. Veľa ľudí z okolia a najmä zo vzdialenejších oblastí nepoznajú spomínané zaujímavosti okolia Topoľčian alebo nie sú dostatočne informovaní o možnostiach cestovného ruchu a novinkách, ktoré sa pripravujú.

Na základe tohto zistenia bola vypracovaná farebná turistická príručka cestovného ruchu, ktorá vyzdvihuje do povedomia ľudí atraktivitu okolia Topoľčian, ktoré neboli pre respondentov príliš známe. Turistická príručka bude poskytnutá informačnej kancelárii v meste Topoľčany.

Cieľom príručky je aspoň malou mierou prispieť k rozvoju cestovného ruchu a tým aj celej spoločnosti. Zároveň bol navrhnutý trojdňový plán návštevy jednotlivých lokalít, aby sa turisti bližšie zoznámili hlavne s oblasťami, ktoré predtým nepoznali. Aj

keď sa v priebehu troch dní nedali využiť všetky možnosti lokalít, išlo hlavne o to, aby si urobili obraz o jednotlivých oblastiach a prípadne ich neskôr navštívili na dlhší čas.

Z uvedených poznatkov vyplýva, že možnosti cestovného ruchu v okolí Topoľčian je veľa. Je však potrebné upriamiť pozornosť na ich propagáciu, aby potenciálni návštevníci boli informovaní a vedeli, čo ich čaká pri návšteve tejto oblasti.

Budúcnosť cestovného ruchu závisí od toho, ako budú ľudia pristupovať k udržateľnosti týchto výnimočných lokalít a ako budú využívať ich prírodný a kultúrno-spoločenský potenciál.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Bojná. Topoľčany: Vlastivedné múzeum, 1990, 147 s.

CEPKO, Fedor, Milan PILÁT et al. *Prašice v rokoch 1995-2005*. Topoľčany: Tristanpress, 2005. ISBN 80-89173-05-5.

JANOŠÍK, Jiří. *Bojniansky zázrak*. Bratislava: Goralinga, 2011. ISBN 978-80-970042-4-8.

KAŠNÝ, Jozef, Alexander RUTTKAY, Ján LUKAČKA et al. *Nitrianska Blatnica 1185-2010*. Nitrianska Blatnica: Obec Nitrianska Blatnica, 2010, 212 s. ISBN 978-80-970630-6-1.

KLČO, Marián, Ján LUKAČKA, Helena GREŽDOVÁ et al. *Knižka o Radošine*. Radošina: Obecný úrad Radošina, 2002. ISBN 80-968890-6-0.

KRÁLIK, Peter. *História Oponíc*. Oponice: Obecný úrad Oponice, 1995, 144 s. ISBN 80-967468-4-7.

LACIKA, Ján. *Nitra a okolie*. Bratislava: Dajama, 2003, 143 s. ISBN 80-88975-53-0.

LACIKA, Ján. *700 slovenských hradov, zámkov, kaštieľov, panských sídel a pevností*. Bratislava: IKAR, 2010, 320 s. ISBN: 978-80-551-2197-0.

LUKAČKA, Ján. *Obec Prašice 1245-1995*. Prašice: Obecný úrad Prašice, 1995, 144 s. ISBN 80-967166-5-4.

SLÁMKA, Miroslav a Miroslav MATEJKA. *Zrúcaniny hradov: na trojrozmerných fotografiách*. Bratislava: Slovenský skauting, 2005, 190 s. ISBN 80-89136-40-0.

SVORAD, Tibor. *Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi*. Topoľčany: Prima-Print, 2008, 60 s. ISBN 978-80-969938-0-2.

ŠMOTLÁKOVÁ, Blažena et al. *Závada-Velušovce-Podhradie*. Závada: Obecný úrad Závada, 1991.

TURČAN, Vladimír. *Archeologické pamiatky*. Bratislava: Dajama, 2009, 128 s. ISBN: 978-80-89226-80-1.

UHLÁR, Vlado. *Okres Topoľčany: Historicko-vlastivedná monografia*. Bratislava: Vydavateľstvo Obzor, 1988, 437 s.

WIEDERMANN, Egon. *Topoľčany vo vrstvách vekov*. Bratislava: Mesto Topoľčany, 1997, 341 s. ISBN 80-967850-0-1.

Internetové zdroje

OCÚ BOJNÁ. Obec Bojná [online]. 2007 [cit. 2011-12-26]. Dostupné z: <http://www.bojna.sk/zakladne-informacie.phtml?id3=31228>

RYBANSKÝ, Rastislav. OBČIANSKE ZDRUŽENIE TOPOĽČIANSKY HRAD. Topoľčiansky hrad [online]. 2011 [cit. 2011-12-28]. Dostupné z: <http://www.topolcianskyhrad.sk/index.php?page=fakty>

SLAVICA O.Z. Hrady-zamky-kastiele.sk [online]. Nitra, 2012 [cit. 2011-12-28]. Dostupné z: http://www.kastiel.org/index.php?option=com_content&task=view&id=39&Itemid=72

ZOZNAM OBRÁZKOV, TABULIEK A GRAFOV

Zoznam obrázkov

Obr. 1: Vodná nádrž v rekreačnej oblasti Duchonka.....	41
Obr. 2: Topoľčiansky hrad.....	43
Obr. 3: Knižnica vo veľkom renesančnom kaštieli.....	45
Obr. 4: Kaštieľ v Klátovej Novej Vsi.....	46
Obr. 5: Westernové mestečko na Ranči pod Babicou.....	49
Obr. 6: Jaskynné osídlenie Čertova Pec.....	50
Obr. 7: Rotunda sv. Juraja.....	52

Zoznam tabuliek

Tab. 1: Trasa a časový plán pre automobilovú dopravu so stručnou charakteristikou činností	68
Tab. 2: Trasa a časový plán pre autobusovú dopravu so stručnou charakteristikou činností.....	69

Zoznam grafov

Graf 1: Veková štruktúra.....	60
Graf 2: Bydlisko respondentov.....	61
Graf 3: Návštevnosť daných lokalít.....	62
Graf 4: Pravidelnosť návštev Topoľčianskeho hradu v priebehu roka.....	63
Graf 5: Pravidelnosť návštev Duchonky a okolia v priebehu roka.....	63
Graf 6: Spokojnosť s propagáciou daných lokalít.....	65

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha A	I
-----------------	---

PRÍLOHY

Príloha A – Dotazník

Vážení respondenti,

dovoľujem si obrátiť sa na Vás s prosbou o vyplnenie uvedeného anonymného dotazníka, ktorý slúži na študijné účely s cieľom vypracovania diplomovej práce.

1. Prosím, uveďte pohlavie:

- a) žena
- b) muž

2. Koľko máte rokov?

- a) 0 – 25
- b) 26 – 40
- c) 41 – 60
- d) 60 a viac

3. Z akého okresu pochádzate?

- a) okres Topoľčany
- b) okres Partizánske
- c) okres Bánovce nad Bebravou
- d) okres Piešťany
- e) okres Hlohovec
- f) okres Nitra
- g) okres Zlaté Moravce
- h) iné

4. Navštívili ste tieto zaujímavosti v okolí Topoľčian ?

a) Topoľčiansky hrad (Podhradie)	áno - nie
b) Duchonka a okolie	áno - nie
c) Archeologické múzeum v Bojnej	áno - nie
d) Rotunda sv. Juraja v Nitrianskej Blatnici	áno - nie
e) Apponyiho kaštieľ s knižnicou v Oponiciach	áno - nie
f) Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi	áno - nie
g) Čertova Pec	áno – nie

5. Ako často navštevujete tieto lokality v priebehu jedného roka?

1. Topoľčiansky hrad (Podhradie)
 - a) Nenavštevujem vôbec
 - b) 1 až 3 krát
 - c) 4 krát a viac
2. Duchonka
 - d) Nenavštevujem vôbec
 - e) 1 až 3 krát
 - f) 4 krát a viac
3. Archeologické náleziská v Bojnej
 - a) Nenavštevujem vôbec
 - b) 1 až 3 krát
 - c) 4 krát a viac
4. Rotunda sv. Juraja v Nitrianskej Blatnici
 - a) Nenavštevujem vôbec
 - b) 1 až 3 krát
 - c) 4 krát a viac
5. Apponyiho kaštieľ s knižnicou v Oponiciach
 - a) Nenavštevujem vôbec
 - b) 1 až 3 krát
 - c) 4 krát a viac
6. Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi
 - a) Nenavštevujem vôbec
 - b) 1 až 3 krát
 - c) 4 krát a viac
7. Čertova Pec
 - a) Nenavštevujem vôbec
 - b) 1 až 3 krát
 - c) 4 krát a viac

6. Ste dostatočne spokojní s dostupnými marketingovými informačnými prostriedkami o daných lokalitách?

a) Topoľčiansky hrad (Podhradie)	áno - nie
b) Duchonka a okolie	áno - nie
c) Archeologické náleziská v Bojnej	áno - nie
d) Rotunda sv. Juraja v Nitrianskej Blatnici	áno - nie
e) Apponyiho kaštieľ s knižnicou v Oponiciach	áno - nie

- f) Kaštieľ s parkom v Klátovej Novej Vsi áno - nie
g) Čertova Pec áno – nie

7. Viete, že v Bojnej je zriadené múzeum o archeologických náleziskách, kde Vám poskytnú informácie týkajúce sa podrobného výskumu týchto historických nálezov?

- a) áno
b) nie

8. Viete, že v okolí jaskyne Čertova Pec sa nachádzajú cyklotrasy?

- a) áno
b) nie

9. Počuli ste o tom, že na Topoľčianskom hrade sa budú konať rôzne kultúrne podujatia a predstavenia?

- a) áno
b) nie

10. Zúčastnili ste sa niekedy svätajurskej púti v Nitrianskej Blatnici nazývanej „Jurko“ ?

- a) áno
b) nie

11. V rekreačnej oblasti Duchonka sa pravidelne organizujú rôzne kultúrne – spoločenské akcie. Viete vymenovať niektoré z nich?

.....

12. S kým najčastejšie uskutočňujete výlety do týchto lokalít?

- a) rodina s deťmi
b) v skupine priateľov
c) s partnerom/partnerkou
c) iné

13. Privítali by ste spracovanie turistickej príručky ako príležitosť lepšieho spoznávania týchto lokalít?

- a) áno
b) nie

14. Ste spokojní s výberom týchto lokalít ako siedmich divov okolia Topoľčian?

- a) áno
- b) nie

Ak nie, ktoré iné lokality by ste odporúčali?

Váš komentár:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Meno autora: Lenka Majtényiová

Odbor: Management cestovného ruchu

Forma štúdia: kombinovaná

Názov práce: Sedem divov okolia Topolčian

Rok: 2012

Počet strán textu bez príloh: 68

Celkový počet strán príloh: 4

Počet titulov slovenskej literatúry a prameňov: 15

Počet titulov zahraničnej literatúry a prameňov: 0

Počet internetových zdrojov: 3

Vedúci práce: RNDr. Antónia Dvoranová